

VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ACADEMIA,
MARIBOR

DIPLOMSKO DELO

PROJEKT IZDELAVE OCENE TVEGANJA Z IZJAVO O VARNOSTI V PODJETJU XY

Študentka: Alenka Kren
Študentka študija ob delu
Številka indeksa: 11190260021
Program: ekonomist
Mentor: mag. Štefan Novak

Maribor, marec 2011

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisana Alenka Kren, z vpisno številko 11190260021, sem avtorica diplomskega dela z naslovom: PROJEKT IZDELAVE OCENE TVEGANJA Z IZJAVO O VARNOSTI V PODJETJU XY, ki sem jo napisala pod mentorstvom mag. ŠTEFANA NOVAKA.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predložena diplomska naloga izključno rezultat mojega dela,
- sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženi nalogi, navedena oz. citirana skladno s pravili Višje strokovne šole Academia,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del oz. misli, kot moje lastne – kaznivo po Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah; UL št. 16/2007; (v nadaljevanju ZASP), prekršek pa podleže tudi ukrepom VSŠ Academia skladno z njenimi pravili,
- skladno z 32. členom ZASP dovoljujem VSŠ Academia objavo diplomske naloge na spletnem portalu šole.

Maribor, marec, 2011

Podpis študenta:

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem, ki so kakorkoli pripomogli k temu, da sem prišla do sem ter da vidim, da z vsakim vloženim naporom lahko vsi nekaj dosežemo, bodisi lastne cilje bodisi napredek v smislu družbe. Hvaležna sem vsem profesorjem, ki so se trudili z nami ter nas veliko naučili, nam razširili obzorja, nam dali zagona. Na Akademiji sem opazila velik trud, ki so ga posebno vodilni vlagali v našo motivacijo, ter iskreno željo po tem, da so svoje študente pripravljeni pripeljati do njihovega cilja.

Posebej izpostavljam mentorja mojega diplomskega dela, saj je poleg tega, da mi je predstavil to temo, tudi nam vsem dal veliko koristnih napotkov za prihodnje delo.

Hvala Nataši Koražija za lektoriranje in Mateji Vlasak za tehnične korekture.

Hvala moji družini, ki me je vseskozi podpirala in bodrila pri študiju ter mi pomagala, da sem naredila ta pomemben korak na poti k znanju.

Di scentias laboribus vendunt.

(“Brez napora ni znanosti.”)

POVZETEK

Pojem varnosti in zdravja pri delu že po svoji vsebini in namenu pomeni pravice in dolžnosti delodajalca, da v skladu z zakonom in predpisi zagotavlja raven varnosti in zdravja pri delu, ki ustreza okolju in naravi dela, ter delavcu omogoča maksimalno možno mero psihofizične in zdravstvene varnosti.

S tem delodajalec hkrati stalno izboljšuje obstoječe stanje oziroma stopnjo varnosti pri delu.

To delodajalcu ne predstavlja stroška, temveč je del investiranja v bolj varno in sodobno tehnologijo, tehnični napredek ter posledično prihranek na vseh nivojih. S tehnološkim napredkom se je spremenil odnos do varnosti in zdravja pri delu. Le-to je postalo enakovreden element celotne ekonomike podjetja, saj so delodajalci na podlagi izkušenj spoznali, da neupoštevanje ali premajhna skrb prinaša večji riziko s strani delavcev za pridobitev pravic iz socialnega zavarovanja, ki jih nezavarovano, ne dovolj varno delo povzroči. Vse te posledice pa vplivajo na ceno dela, na delodajalca samega in posledično njegovo konkurenčnost. Skrb, ki se jo posveča ZVD, večja raven kulture dela, zato je ta v podjetju veliko več kot samo zmanjševanje stroškov dela. Veča se namreč urejenost, zadovoljstvo pri delu, produktivnost in dobiček, občutek varnosti, odgovornosti, pripadnosti, skratka, splošna kakovost dela in razmišljanja je večja. Po svetu že zdavnaj jemljejo raven varnosti kot enega najočitnejših pokazateljev kakovosti in poslovne zanesljivosti podjetja, kar pomembno vpliva na pridobivanje najkvalitetnejših kadrov in poslovnih priložnosti. (Povzeto iz Analiza in ocena presoje varnosti pri delu, ZVD, Ljubljana, 1996).

V svojem diplomskem delu predstavljam oceno tveganja in izjavo o varnosti podjetja XY, na koncu pa dodajam anketo, ki primerja uresničevanje delodajalčevih obvez ter pove, kako to občutijo delavci neposredno.

»Lahko napišemo in natisnemo tisoče papirjev, nešteto stavkov, vendar bodo na koncu dejanja tista, ki bodo pokazala, koliko smo vredni.«

KLJUČNE BESEDE: podjetje, ocena tveganja, izjava o varnosti, nevarnosti, delovno mesto, delovne naloge, ukrepi, varnost, odgovornost.

ABSTRACT

The concept of safety and health at work, by its content and purpose of rights and duties of the employer, in accordance with law and regulations ensures a level of safety and health at work, which corresponds to the environment and nature of work and the worker to provide maximum possible level of physical and mental health and safety.

The employer is also constantly improving the existing situation and the level of safety.

This employer does not represent a cost, but part of investing in a safe and modern technology, technical progress and thus savings at all levels. With technological advances have changed attitudes towards safety and health at work. This renewal has become an equivalent element of the total business economics, because employers know by experience that ignoring or lack of care brings a greatest risk to the employees, to obtain the benefits from social insurance to uninsured, not enough lead to secure work. All these consequences affect the price of labor, the employer itself, and consequently its competitiveness. Care to be paid by IOS, increasing the level of work culture, so that the company much more than just reducing costs. Indeed, the increasing order, job satisfaction, productivity and profits, a sense of security, responsibility, belonging, in short, the overall quality of work and thinking more. Around the world have long taken the level of security as one of the most striking indicators of quality and operating reliability of the company, which has significant impact on getting the highest quality human resources and business opportunities.

In my project task I present a risk assessment and safety statement of company 'xy', I also added a survey to compare the exercise of employer's obligation and how it felt by the employees directly.

"You can write and print thousands of papers, a myriad of phrases, but at the end the actions are those, which will show how much we are worth."

KEY WORDS: project, risk assessment, safety statement, ios, methods, risks, jobs, work orders, actions, security, liability.

KAZALO VSEBINE

1	UVOD.....	8
1.1	Opredelitev obravnavane zadeve	9
1.2	Namen, cilji in osnovne trditve diplomskega dela.....	10
1.3	Predpostavke in omejitve	12
1.4	Uporabljene metode	13
2	OCENA TVEGANJA IN IZJAVA O VARNOSTI.....	15
2.1	1. FAZA: Vizija in cilji projekta.....	19
2.2	2. FAZA: Naloge projekta	19
2.3	3. FAZA: Odgovorne osebe in sodelujoči	23
2.4	4. FAZA: Terminski plan izvedbe	26
2.5	5. FAZA: Projekt izdelave Ocene tveganja z Izjavo o varnosti za podjetje XY ..	28
2.6	6. FAZA: Sprejem Ocene tveganja v podjetju in izvajanje v praksi	42
2.7	7. FAZA: Naloge delodajalca	43
3	ANALIZA UČINKOV PROJEKTA	47
3.1	Skupne nevarnosti in ukrepi	47
3.2	Analiza učinkov projekta za posamezne skupine	50
3.3	Varno delo z računalnikom in ergonomija.....	58
4	FINANČNI VIDIK PROJEKTA	62
5	ZAKLJUČEK.....	63
6	SEZNAM SPECIFIČNIH IZRAZOV	65
7	LITERATURA IN VIRI.....	66

KAZALO SLIK

Slika 1: Varnost pri delu.....	14
Slika 2: Deningov krog.....	17
Slika 3: Tok dokumentacije.....	21
Slika 4: Organigram delavcev v enoti podjetja.	23
Slika 5: Delavci	53
Slika 6: Vodje	55

KAZALO TABEL

Tabela 1: Naloge projekta.....	20
Tabela 2: Tveganja pri izvedbi projekta.....	22
Tabela 3: Seznam skupin tipičnih delovnih mest v podjetju.....	23
Tabela 4: Terminski plan izvedbe	26
Tabela 5: Dejavniki varnosti in zdravja v sistemu vodenja podjetja.....	30
Tabela 6: Prednostni red, zahtevnost ukrepov.....	31
Tabela 7: Kriteriji za določitev stopnje tveganja.....	32
Tabela 8: Kriteriji za določitev R (stroji, naprave).....	32
Tabela 9: Kriteriji za določitev R (mehanske nevarnosti).....	33
Tabela 10: Kriteriji za določitev R (navpični/vodoravni transport, hoja)	33
Tabela 11: Kriteriji za določitev R (mehanske nevarnosti).....	34
Tabela 12: Kriteriji za določitev R (dotik električne napetosti)	34
Tabela 13: Kriteriji za določitev R (toplotne razmere, prezračevanje)	36
Tabela 14: Kriteriji za določitev R (požar, eksplozija)	37
Tabela 15: Kriteriji za določitev R (temperatura dotika)	38
Tabela 16: Meje temperature.....	38
Tabela 17: Kriteriji za določitev R (hrup)	39
Tabela 18: Kriteriji za določitev R (razsvetljava)	40
Tabela 19: Kriteriji za določitev R (fizične obremenitve).....	41
Tabela 20: Kontrolnik nevarnosti in skupin tipičnih delovnih mest	42
Tabela 21: Nevarnosti in ukrepi z oceno tveganja pri posameznih nevarnostih v podjetju	50
Tabela 22: Ocena tveganja, ukrepi, rok izvedbe - 1. skupina.....	52
Tabela 23: Ocena tveganja, ukrepi, rok izvedbe – 2. Skupina	54
Tabela 24: Ocena tveganja, ukrepi, rok izvedbe – skupina 3	57
Tabela 26: Predvideni in dejanski stroški projekta.....	62

1 UVOD

Varnost in zdravje pri delu, skrajšano VZD ali OSH, je področje, ki se nanaša in ukvarja z zdravjem in blagostanjem ljudi, ki sodelujejo v delovnem procesu, zaposlitvi. Že od 1950. leta imata Mednarodna organizacija dela (MOD, ILO) in Svetovna zdravstvena organizacija (SZO, WHO) skupne točke glede varnosti in zdravja pri delu. Ti dve instituciji sta ustanovili skupno komisijo, ki je že leta 1950 sprejela naslednjo trditev kot skupno prizadevanje:

»Zdravje pri delu naj si prizadeva za: promocijo in ohranjanje najvišje ravni telesnega, duševnega in socialnega blagostanja delavcev v vseh poklicih; preprečevanje odsotnosti delavcev z dela zaradi zdravstvenih težav, povezanih z delovnimi razmerami; zaščito delavcev pred nevarnostmi, ki jih predstavljajo zdravju škodljivi dejavniki; umestitev in ohranjanje delavca v okolju, prilagojenemu njegovim fiziološkim in psihološkim sposobnostim; skratka za prilagoditev dela človeku in vsakega človeka njegovemu delu.«, (<http://sl.wikipedia.org>, 4.2.2011).

Najpogostejši razlogi, ki se navajajo pri skrbi za varnost in zdravje pri delu so:

MORALNI: vsi, ki se nahajajo v delovnem okolju, se naj ne izpostavljajo nevarnostim in škodljivostim.

GOSPODARSKI: države se zavedajo, da slabo urejene delovne razmere pomenijo za gospodarstvo strošek, predvsem s stališča zavarovanj, zdravstvene oskrbe, veliko število invalidnosti ipd.

PRAVNI: področje, zakonodaje, predpisov.

(http://sl.wikipedia.org/wiki/Varnost_in_zdravje_pri_delu, februar, 2011.)

To področje ureja Zakon o varnosti in zdravju pri delu (UL RS št. 56/99, 22/01, 64/01), ki določa obveznosti vsakega delodajalca, kot so:

- izpolnjevati obveznosti do organov nadzora,
- izdelati in sprejeti Izjavo o varnosti z Oceno tveganja,
- določiti strokovnega delavca in pooblaščenega zdravnika,
- izdati navodila za varno delo ter sprejeti ukrepe prve pomoči in evakuacije,
- obveščati delavce o varnem delu ter novih tehnologijah,
- zagotavljati periodične preiskave delovnega okolja/opreme ter zdravstvenih pregledov delavcev,

- voditi predpisane evidence itd.

Ključni cilj evropske socialne politike in politike zaposlovanja je torej nenehno izboljševanje varnosti in zdravja pri delu. V ta namen se ustanavljajo Agencije za VZD, ki pomagajo pri informacijah o vprašanjih, povezanih z varnostjo in zdravjem pri delu, zlasti s primeri dobre prakse na področju preventive, saj je raznolikost vprašanj na to temo in obseg le-teh izjemno velik.

1.1 Opredelitev obravnavane zadeve

Ocena tveganja je skrbno raziskovanje, kaj je tisto, kar lahko ogrozi varnost in zdravje delavcev. Na podlagi te ocene delodajalec poda Izjavo o varnosti, ki predstavlja program za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev, ter odločenost delodajalca, da ta program uresniči. Hkrati je pomembno zavedanje o odgovornosti v zvezi z zagotavljanjem varnosti in zdravja pri delu, kakor tudi posledic zaradi neupoštevanja predpisov na tem področju.

Ocena tveganja je operativno orodje, katerega namen je prepoznavanje nevarnosti ter nato oblikovanje strategije ukrepanja ter trajno izboljševanje razmer. Razlog za izvedbo ocene tveganja je ekonomika poslovanja podjetja in konkurenčnost na eni strani ter humanizacija dela na drugi. Je torej pomembna sestavina kakovostne in sistematično nadzorovane proizvodnje in eno od sredstev za zagotavljanje varnega načrtovanja in izvedbe procesa, kvalitetnega oblikovanja delovnih mest, nalog in delovnega okolja kot celote.

Izjava o varnosti je listina, s katero delodajalec pisno izjavi, da izvaja vse ukrepe za zagotovitev varnosti in zdravja pri delu glede preprečevanja nevarnosti in tveganja pri delu, obveščanja in usposabljanja delavcev, dajanja navodil, ustrezne organiziranosti ter zagotavljanja potrebnih materialnih sredstev v ta namen. Ocena tveganja je sestavni del Izjave o varnosti.

Vsak delodajalec mora izdelati in sprejeti Izjavo o varnosti v pisni obliki, s katero določi način in ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu, ter jo dopolnjevati ob vsaki novi nevarnosti in spremembi ravni tveganja.

Izjava o varnosti temelji na ugotovitvi možnih vrst nevarnosti in škodljivosti na delovnem mestu iz konkretne Ocene tveganja ter oceni tveganja za nastanek poškodb in zdravstvenih okvar. Vsebuje jasne zaveze delodajalca, je datirana, podpisana s strani delodajalca.

Delodajalec mora na podlagi te izjave zagotavljati varnost in zdravje pri delu zlasti tako, da izvaja določene ukrepe, o katerih se je s podpisom strinjal, prav tako pa mora Izjavo o varnosti dati delavcem na vpogled, kakor zahteva zakonodaja.

1.2 Namen, cilji in osnovne trditve diplomskega dela

1.2.1 Namen in cilji

Osnovni namen tega dela je, da se obstoječa Ocena tveganja z Izjavo o varnosti ponovno preveri, hkrati pa se kontrolira, koliko in na kakšen način se izvajajo ukrepi, izdani na podlagi te ocene. Ocena ZVD je dokument, kjer so zbrani osnovni kontrolniki nevarnosti na vseh področjih dela v tem podjetju, seznami delovnih mest, opisi del in nalog, pregled in seznam nevarnosti in ukrepov.

Pomembno je, da se vsa ta dokumentacija, raziskave in dognanja uporabijo pri uresničevanju v konkretnem delovnem procesu ter tako v skladu z zakonodajo in pravili zagotovijo varno in udobno delovno okolje delavcem.

Temeljna načela zakona o varnosti in zdravja pri delu so določena z zakonodajo ter jasno opredeljujejo naloge delodajalca:

- delodajalec je dolžan zagotoviti varnost in zdravje delavcev v zvezi z delom,
- delodajalec je dolžan izvajati preventivne ukrepe,
- vse dolžnosti delodajalca so pravice delavcev,
- delavec mora spoštovati in izvajati ukrepe VPD, delati s tolikšno pazljivostjo, da ne ogroža svoje varnosti in varnosti sodelavcev in uporabljati osebno varovalno opremo,
- delodajalec in delavski predstavniki se morajo o problematiki VPD dogovarjati, posvetovati in informirati,
- varstvo pri delu ne sme delavcu povzročiti finančnih obveznosti,

- obveznosti delavcev na področju varnosti in zdravja pri delu ne vplivajo na načelo odgovornosti delodajalca,
- obveznosti delodajalca po zakonu o varnosti in zdravju pri delu,
- izdelati Izjavo o varnosti z oceno tveganja,
- preveriti ukrepe požarne varnosti ter jih posodobiti, v kolikor le-ti niso,
- strokovno in organizacijsko urediti področje prve pomoči, v kolikor je le-ta pomanjkljivo,
- obveščanje delavcev (delavcem ali njihovim predstavnikom omogočiti sodelovanje pri obravnavi vseh vprašanj o varnosti in zdravju pri delu),
- nadzorovati uporabo osebne varovalne opreme ter delodajalca opominjati na njeno amortizacijo,
- opozarjati na periodične preiskave delovnega okolja in preglede delovne opreme,
- zagotoviti in sodelovati pri vodenju evidenc v skladu z 39. členom ZVZD,
- obveščanje inšpekcije za delo (prijava del, nezgode),
- dodatno zavarovanje nevarnih delovnih mest.

Z nalogo na podlagi že obstoječe ocene o varnosti pri delu opozoriti na zastarele in neuporabne postavke (v primeru posodabljanja delovne opreme in strojev), kar nalaga naslednje postavke za točno določene odgovorne osebe:

- sistematično evidentiranje nevarnosti in škodljivosti,
- opredelitev nevarnosti in škodljivosti po pomembnosti,
- izbira in določitev ukrepov,
- izvedba ukrepov,
- preizkus učinka ukrepov,
- predlogi za nadaljnjo skrb za varnost in zdravje.

1.2.2 Osnovne trditve dela

Ocena tveganja z Izjavo o varnosti je po zakonodaji obvezna za vsako podjetje (Uradni list RS, št. 30/2000), njeno obliko in obsežnost pa določa pravilnik o izdelavi le-te. V 6. členu tega pravilnika je obsežen seznam nevarnosti oziroma opredelitev le-teh. Ne samo delodajalec, tudi delavci bi se morali zavedati nevarnosti pri delu, jih tako nadzirati v smislu, da bi prihajalo do manjšega števila nesreč ali okvar. Delodajalec bi moral delavce seznaniti z Izjavo o varnosti, jo dati v javen pogled in diskusijo.

1.3 Predpostavke in omejitve

1.3.1 Hipoteze

Naslednje hipoteze so bile izpostavljene in v končnem rezultatu ovržene oziroma potrjene.

1. hipoteza: V poslovalnici podjetja XY imajo izdelano Oceno tveganja z Izjavo o varnosti po zakonodaji iz Uradnega lista RS, št. 30/2000. Listina je izdelana po pravilniku o načinu izdelave Izjave o varnosti z oceno tveganja po vseh določbah tega pravilnika in je hranjena v poslovalnici kot dostopen dokument.
2. hipoteza: V poslovalnici XY na podlagi Ocene tveganja izvršujejo vse ukrepe iz le-te, delavce seznajajo o vsebini listine ter jo s spremembami v procesu tudi ustrezno nadgrajujejo, kakor je v zakonodaji predpisano. Delavcem zagotavlja minimalne ali nične okvare zaradi politike izvrševanja rešitev iz Ocene tveganja.

1.3.2 Omejitve

- Pri izdelavi Ocene tveganja delodajalec ne prikaže objektivnega stanja pogojev dela ter poseduje pomanjkljivo dokumentacijo in evidence oziroma ne omogoča dostopa do vpogleda.
- Delavci ne sodelujejo pri fazi zbiranja podatkov o nevarnostih in škodljivostih ter ostalih pomembnih postavkah, ki so podlaga za izdelavo Ocene tveganja.

- Delodajalec ne kaže interesa za vsebino Ocene tveganja ter dokument obravnava kot sredstvo za zadostitev zahtevam zakonodaje.
- Finančni vidik: delodajalec razpolaga z omejenimi finančnimi sredstvi ter posledično ne upošteva nasvetov iz področja preprečevanja nevarnosti in škodljivosti pri delu iz Ocene tveganja.
- Delavci ne poznajo Ocene tveganja v podjetju, saj z njo niso bili seznanjeni.

1.4 Uporabljene metode

V DIPLOMSKI NALOGI SO BILE UPORABLJENE NASLEDNJE METODE:

- metoda analize,
- metoda sinteze, (razčlenjevala sem ugotovitve iz prakse in iz teorije na posamezne dele),
- metoda deskripcije, (opis nekega pojava dogodka, preko opazovanja v podjetju),
- metoda anketiranja, (izpraševanje delavcev in delodajalca/njegovega pooblaščenca),
- metoda kompilacije, (prevzem že obstoječih rezultatov opazovanj, stališč, sklepov in spoznanj),
- statistična metoda in
- grafična metoda. (povzetek najdenega, raziskovanega).

ZA IZVEDBO OCENE TVEGANJA SO BILE UPORABLJENE STANDARDNE METODE:

- predhodna analiza nevarnosti (Preliminary Hazard Analysis – PHA),
- metoda MOSAR (Metoda organizirana za sistemsko analizo tveganj – Method Organised for a Systemic Analysis of Risks),
- analiza drevesa napak (FTA – Fault Tree Analysis),
- metoda DELPHI (napovedovanje in ocenjevanje neznanih parametrov),
- okvirna analiza delovnega mesta,
- ocenjevalna analiza delovnega mesta,

- analiza napak in posledic FMEA – Failure Mode and Effect Analysis.

Slika 1: Varnost pri delu

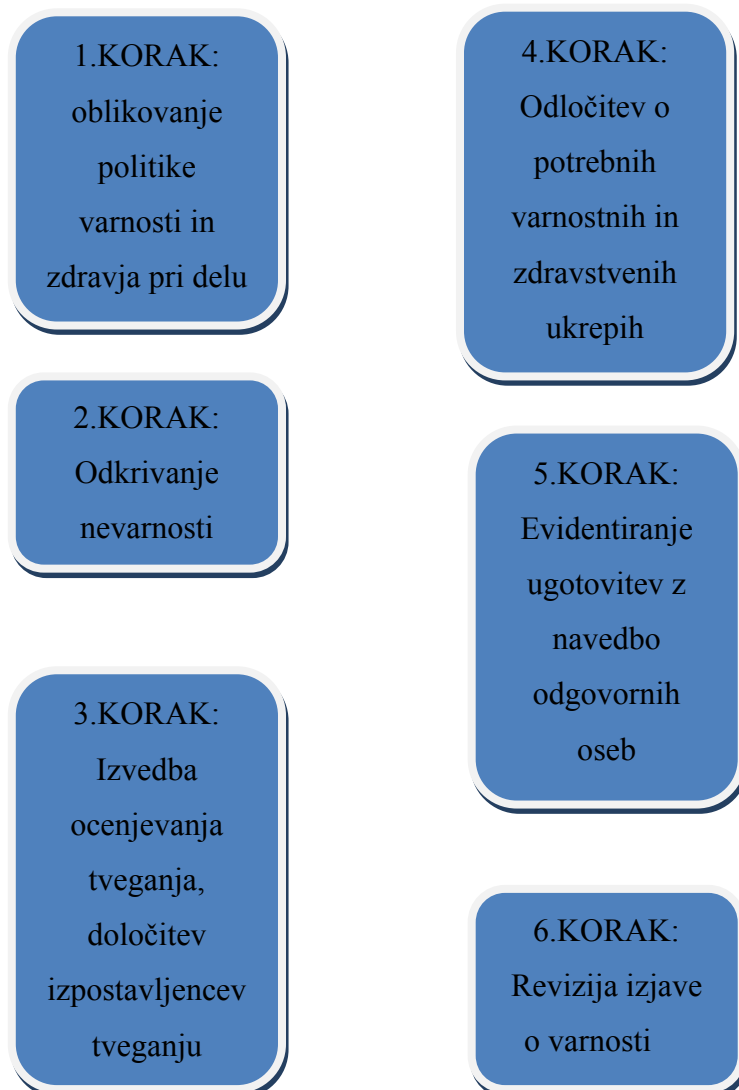
Vir: <http://aunz.siemens.com/Safety>, 7.3.2011

2 OCENA TVEGANJA IN IZJAVA O VARNOSTI

SESTAVA IN OSNOVNE KARAKTERISTIKE OCENE TVEGANJA

Ocenjevanje tveganja je sestavni del izjave o varnosti.

■ OSNOVNI KORAKI:

■ OSNOVNE KARAKTERISTIKE:

UVOD OCENE TVEGANJA VSEBUJE:

Izjave o varnosti z oceno tveganja ter revizije ocen izdelujemo s pomočjo našega računalniškega programa. Vsebina je usklajena s Pravilnikom o načinu izdelave Izjave o varnosti z oceno tveganja (Ur. list RS št. 30/00) in zajema:

Splošni del, ki zajema:

- splošne podatke,
- podatke o obstoječem stanju,
- analizo in oceno zbranih podatkov,
- ukrepe za zmanjšanje ravni tveganja,
- zaključek.

Priloge, ki zajemajo:

- ocenjevanje tveganja po organizacijskih enotah, ki zajema:
- podrobnejši opis tehnoloških postopkov in delovnih prostorov,
- ocenitev tveganja po posameznih ali grupah delovnih mest (ADM obrazci),
- ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu z odgovornimi osebami in roki,
- predloženo dokumentacijo,
- oceno tveganja s prilagojeno SME metodo pri večjih podjetjih,
- ostale priloge (organigram podjetja ...).

Ocena tveganja predstavlja za podjetje in delavce:

- temelje sodobnega pristopa k varnosti:
- sistem, s katerim se vnaprej prepreči poškodbe in zdravstvene okvare,
- zdravje kot sestavni del politike vodenja podjetja,
- prizadevanje za varnost,
- varnost in zdravje kot trajni proces (Deningov krog),
- pojasnilo, kaj je presoja tveganja, kako definiramo tveganje.

Slika 2: Deningov krog

Vir: Lasten

NAMEN OCENE TVEGANJA KOT ORODJA ZA DOSEGANJE NAŠTETIH CILJEV ZA:

Glavna vloga Ocene tveganja je določena v okvirni direktivi EU. Splošna obveza delodajalca je, da zagotovi varnost in zdravje delavcev v vseh pogledih dela. Ocena tveganja omogoča, da delodajalec sprejme ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev varnosti in zdravja delavcev, med katere sodi:

- preprečevanje poklicnih tveganj;
- obveščanje in usposabljanje delavcev;
- uvedba organizacijskih ukrepov in zagotovitev sredstev, ki so potrebna za izvajanje ukrepov.

Okvirna direktiva je bila prenesena v nacionalne zakonodaje držav članic, ki pa lahko uzakonijo še strožje ukrepe za zaščito svojih delavcev:

- sistematično evidentiranje nevarnosti, škodljivosti,
- opredelitev nevarnosti, škodljivosti po pomembnosti,
- izbiro in določitev ukrepov,
- izvedbo ukrepov,
- preizkus učinkovitosti ukrepov,
- predlog programa za nadaljnje večanje ravni varnosti,

IZVEDBO OCENE TVEGANJA S PREDLOGOM IZJAVE O VARNOSTI Z:

- eventualno prilagoditvijo izbrane metode značilnostim delovnega mesta,

- opisom podjetja, tehnologije, izhodiščnimi podatki, koraki analize,
- izvedbo Ocene tveganja,
- pregledom ugotovljenih nevarnosti, škodljivosti po pomembnosti,
- predlogi rešitev ter zadolžitve za izvedbo rešitev.

KRITIČNO OCENO IZBRANE METODE V SMISLU:

- učinka izbrane metode,
- učinkovitosti: ali je metoda odkrila nove, prej neznane nevarnosti in škodljivosti,
- ocena mentorja: ali meni, da je metoda dale smiselne/nove rezultate in bo uporabna v prihodnje.

IZJAVA O VARNOSTI

Izjava o varnosti je program za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev pri delu v pisni obliki. Pomeni odločitev podjetja, da se zastavljeni cilj uresniči. Z izjavo delodajalec jasno izrazi, da se zaveda svoje odgovornosti v zvezi z zagotavljanjem varnosti in zdravja pri delu, pa tudi posledic, če se predpisi ne bi upoštevali.

KDO IN ZAKAJ JO ZAHTEVA:

- EU 89/391 EEC,
- ZVZD.

Izjavo o varnosti določa Zakon o varnosti in zdravju pri delu (ZVD) ter pravilnik o načinu izdelave Izjave o varnosti z Oceno tveganja. Vsak delodajalec mora izdelati in sprejeti izjavo o varnosti, ki ustreza načinu izvajanja dela in specifičnosti posameznih aktivnosti. Če to ni storjeno v pisni obliki ali izjava ni narejena po predpisih, je denarna kazen visoka, znaša lahko tudi nekaj tisoč €. Priprava in izvajanje vsebine Izjave o varnosti je najpomembnejši korak pri uspešnem menedžmentu varnosti in zdravja v podjetju. Pomembno je tudi njeno dopolnjevanje in posodabljanje, v kolikor se izkaže potreba po tem. Izjava sama ne bo preprečila nezgod na delovnem mestu, je pa nujen del politike varnosti in zdravja v vsakem podjetju. (Uradni list RS, št. 30/2000 z dne 6. 4. 2000).

Poleg pisne izjave delodajalca iz 2. člena tega pravilnika mora Izjava o varnosti obsegati zlasti:

- datum in kraj izdaje izjave,

- podatke o osebah, ki so sodelovale pri izdelavi izjave o varnosti z ocenjevanjem tveganja,
- podatke o prejšnjih pregledih in preskusih,
- podatke o delovnih mestih, organizacijskih enotah delodajalca in številu delavcev,
- ocenjevanje tveganja,
- organigram oseb, odgovornih za varnost in zdravje pri delu.

Dokumentacija mora biti podana v pisni obliki, lahko pa se poda tudi grafično v obliki diagramov, simbolov, skic in načrtov.

2.1 1. FAZA: Vizija in cilji projekta

- Dosledna priprava podatkov za določevanje kriterijev.
- Natančen popis vseh postavk iz tabel kriterijev za določanje nevarnosti tveganj.
- Pridobitev obstoječe dokumentacije v podjetju, primerjava z zakonodajo.
- Primerjava z obstoječo izjavo o varnosti in oceno tveganja IZJ. VZD 178/0.
- Predlogi za nadgradnjo, popravke in posodobitev obstoječe izjave.
- Zadovoljstvo delavcev s predlogi.
- Posredno: zaupanje strank v QSC,/ (kvaliteta, postrežba, čistoča), podjetja.

2.2 2. FAZA: Naloge projekta

2.2.1 Naloge projekta

Tabela prikazuje naloge projekta izvedbe ocene tveganja in ocene o varnosti v poslovalnici. Hkrati so navedene odgovorne osebe pri posameznih nalogah, katerih sodelovanje je bilo nujno za izvedbo projekta.

Naloge projekta in odgovorni za izvedbo naloge:

NALOGE PROJEKTA	ODGOVORNA OSEBA ZA IZVEDBO NALOGE
Oblikovanje vizije in ciljev projekta	Vodja izmene, hostese
Analiza trenutnega stanja	Vodja poslovalnice in vodja izmene, hostese
Določanje faz projekta	Vodja izmene
Odobritev finančnih sredstev in časa za izvajanje analize, dokumentacija	Vodja poslovalnice
Kontroliranje izvedbe in pravilnosti dela	Hostese, vodja izmene
Zbiranje podatkov v zvezi s pravili, poslovnim procesom, zakonodaja	Asistent vodje poslovalnice, vodja izmene
Sodelovanje delavcev glede pridobivanja informacij o delu, pripombe	Delavci, hostese, vodje izmene
Analiza učinkov projekta	Vodja poslovalnice

Tabela 1: Naloge projekta

Vir: Lasten

2.2.2 Naloge sodelujočih in odgovornih pri projektu

Vodja poslovalnice: kontrola obsega del, kontrola dostopa do podatkov in dokumentacije.

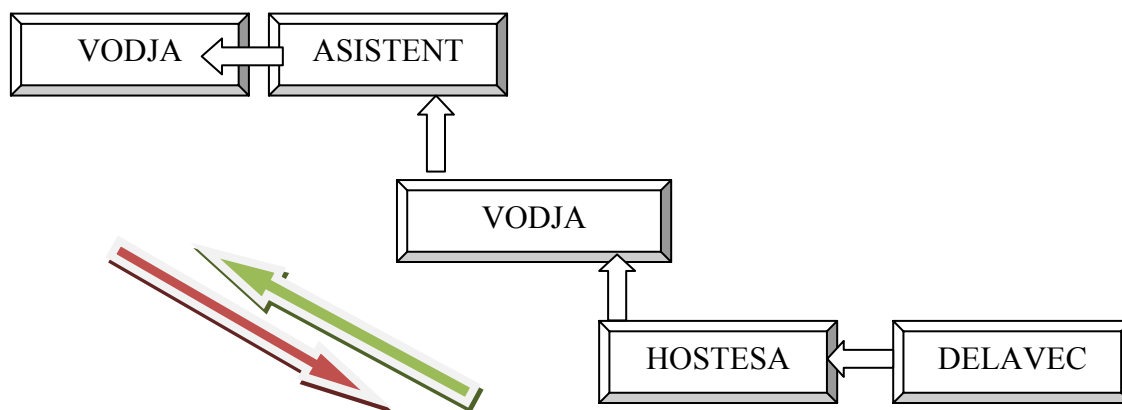
Vodja izmene: kontrola nalog, obseg nalog, preverjanje istovetnosti podatkov, skrb za ohranjanje poslovnih skrivnosti, preverjanje pomembnosti podatkov, dokumentov, korigiranje, nadzor nad delom.

Hostese: zbiranje informacij, podatkov, komunikacija z delavci in nadrejenimi.

2.2.3 Čas – obdobje izvedbe projekta, začetek, trajanje

Naloge projekta so se izvajale v delovnem času vseh zaposlenih, in sicer od januarja 2010 do avgusta 2010, torej osem mesecev. Zbiranje in popis podatkov je bilo izvedeno znotraj poslovalnice, saj se projekt nanaša na konkretno poslovalnico, ki ima specifične tehnične in druge pogoje dela. Podatki, ki se nanašajo na tehnične postavke, so bili zbrani v štirih mesecih od začetka trajanja projekta, medtem ko je zbiranje podatkov glede značilnosti in načinov dela trajalo ves čas trajanja projekta. Na podlagi periodičnega opazovanja dela se je oblikoval vzorec vseh delovnih postaj, kar je služilo za določanje parametrov v tabelah kriterijev in nato rezultatov iz vprašanj kriterijev.

2.2.4 Tok dokumentacije

Slika 3: Tok dokumentacije

Vir: Lasten

Tok dokumentacije, podatkov, informacij poteka po ustaljenem hierarhičnem vzorcu, ki ne dopušča preskokov in menjave na lestvici. Vse informacije se med člani beležijo sproti v zato namenjeno knjigo, ki pride kasneje v poštev pri dokazovanju izrečenega. Knjigo vodijo vodje izmene, ki vanjo tudi vpisujejo podatke.

2.2.5 Tveganja pri izvedbi projekta

Pri projektu so bila predvidena naslednja tveganja, ki so podrobneje predstavljena v tabeli 2:

Tveganja pri izvedbi projekta:

POTENCIALNI PROBLEM	VERJETNOST DOGODKA	OCENA POSLEDIC	STOPNJA TVEGANJA	INICIATIVE	SIGNAL
Finančni interes podjetja do rezultata projekta je majhen	Velika	Nedostopnost dokumentacije	Velika	Preventiva: seznaniti najodgovornejšo osebo s planom nalog	Nezadovoljstvo managementa s stroški projekta
Pomanjkanje sodelovanja delavcev pri izvedbi določenih postavk projekta	Srednja	Izpad dela faze	Srednja	Kurativa: prestaviti fazo na drug termin	Nezainteresiranost posameznih delavcev za projekt
Motenje delovnega procesa zaradi popisovanja in zbiranja informacij	Velika	Časovni zamik	Velika	Kurativa: prestaviti fazo na drug termin	Nezadovoljstvo vodstva poslovalnice zaradi motenja delovnega procesa
Nezainteresiranost vodstva za projekt	Srednja	Slaba uspešnost projekta	velika	Motiviranje vodstva za projekt s predstavitev koristnosti rezultatov za poslovalnico.	Nezadovoljstvo delavcev

Tabela 2: Tveganja pri izvedbi projekta

Vir: Lasten

- Popis in kontrola delovnih področij
- Popis in kontrola strojev in delovnih sredstev
- Popis in kontrola delovnega procesa
- Kontrola dokumentacije in evidenc
- Preverjanje osveščenosti/usposobljenosti delavcev
- Preverjanje skladnosti z zakonodajo (ZVD)
- Kontrola izvedbe varnostnih ukrepov in uporabe OVO

2.3 3. FAZA: Odgovorne osebe in sodelujoči

2.3.1 Seznam skupin tipičnih delovnih mest

Vsa delovna mesta v poslovalnici so bila razvrščena v tri skupine tipičnih delovnih mest in nevarnosti ter razdeljena po skupinah.

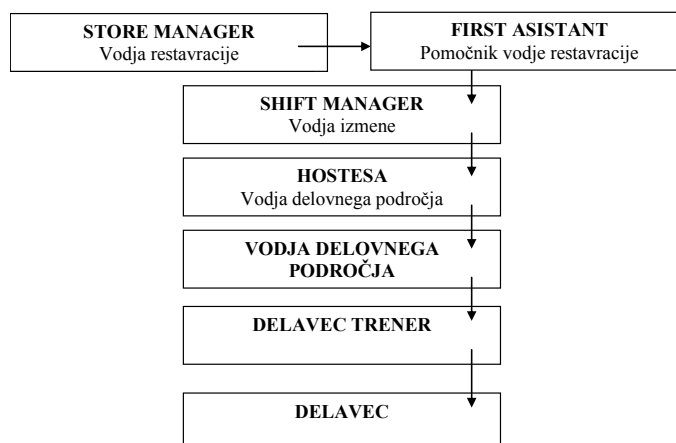
Seznam skupin tipičnih delovnih mest v poslovalnici

SKUPINA	DELOVNO MESTO Z VRSTO NEVARNOSTI
1	HOSTESA, DELAVEC Varnost in zdravje pri delu, mehanske nevarnosti, elektrika, nevarne in škodljive snovi, biogene nevarnosti, toplotne razmere in prezračevanje, požar in eksplozije, temperatura dotika, razsvetljava, fizične obremenitve, psihične in senzorne obremenitve, vzdrževanje in higienske razmere, usposabljanje za varno delo, organizacija prve pomoči, sodelovanje zaposlenih, rokovanje z denarjem.
2	VODJA IZMENE, VODJA DELOVNEGA PODROČJA Varnost in zdravje v sistemu vodenja podjetja, mehanske nevarnosti, elektrika, nevarne in škodljive snovi, biogene nevarnosti, toplotne razmere in prezračevanje, požar in eksplozije, temperatura dotika, razsvetljava, fizične obremenitve, psihične in senzorne obremenitve, vzdrževanje in higienske razmere, usposabljanje za varno delo, organizacija prve pomoči, sodelovanje zaposlenih, rokovanje z denarjem.
3	POMOČNIK VODJE RESTAVRACIJE, VODJA RESTAVRACIJE Varnost in zdravje v sistemu vodenja podjetja, mehanske nevarnosti, elektrika, nevarne in škodljive snovi, biogene nevarnosti, toplotne razmere in prezračevanje, požar in eksplozije, temperatura dotika, razsvetljava, fizične obremenitve, psihične in senzorne obremenitve, vzdrževanje in higienske razmere, usposabljanje za varno delo, organizacija prve pomoči, sodelovanje zaposlenih, rokovanje z denarjem.

Tabela 3: Seznam skupin tipičnih delovnih mest v podjetju

Vir: Lasten

2.3.2 Prikaz zaposlenih v podjetju v obliki organigrama

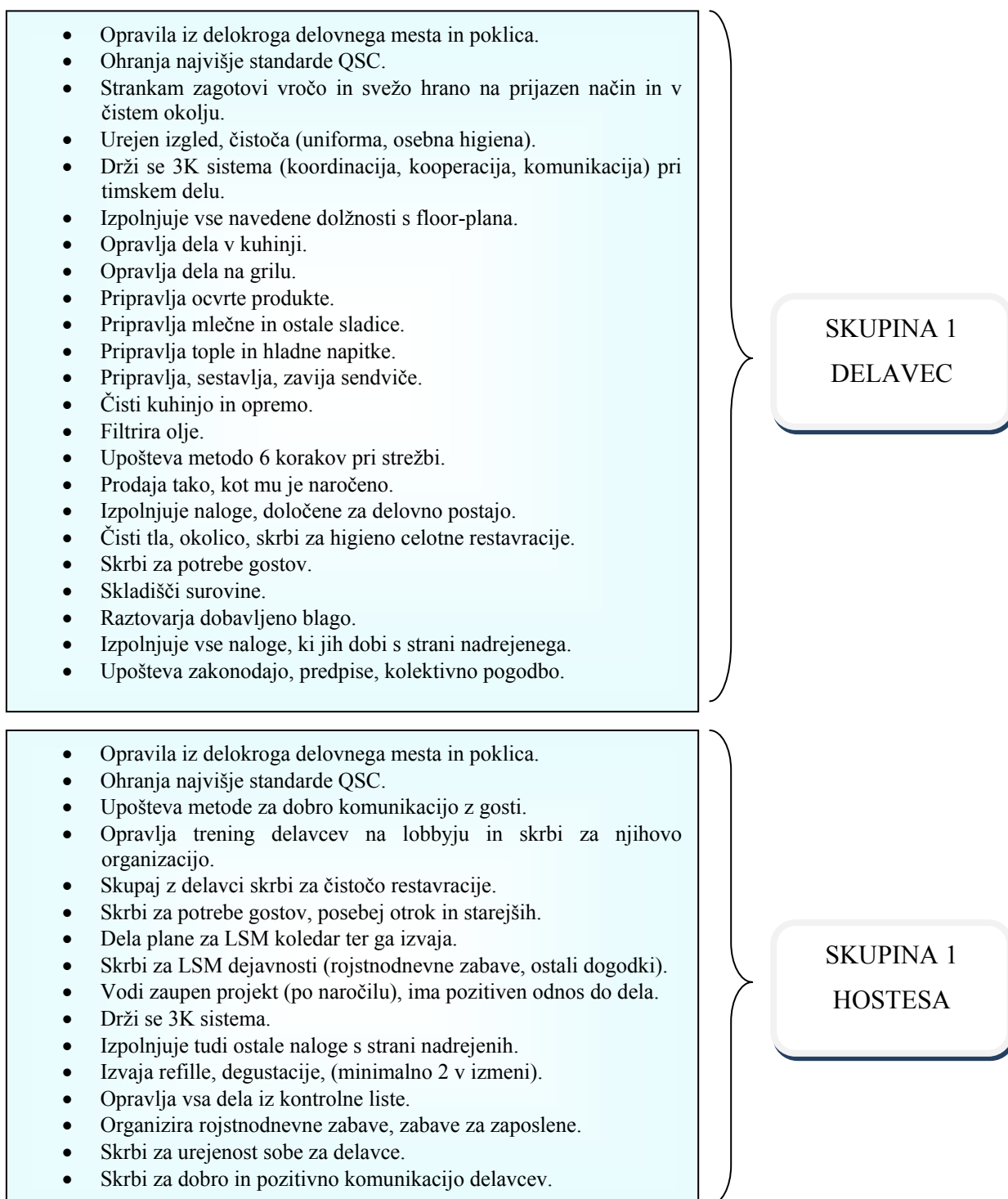
Slika 4: Organigram delavcev v enoti podjetja

Vir: Lasten

ODGOVORNA OSEBA : DIREKTOR, VODJA POSLOVNE ENOTE, POMOČNIK VODJE ENOTE, VODJA IZMENE.
SODELUJOČI: DELAVCI.

2.3.3 Delovne kompetence zaposlenih

Vizitke del in nalog posameznih **TIPIČNIH SKUPIN DELOVNIH MEST:**

- Opravila iz delokroga delovnega mesta in poklica.
- Izmeno vodi tako, da strankam zagotovi svežo in neoporečno hrano.
- Dviguje raven QSC, izvaja plan čiščenja skozi vse izmene.
- Pozna vse postopke za pripravo proizvodov – standarde.
- Dela na vsaki delovni postaji, ko je to potrebno.
- Prisostvuje pri orientaciji in treningu delavcev, organizira trening, upošteva inicialne plane treningov ter going-on trening.
- Skrbi za izboljšanje operativnih zmožnosti delavcev, korigira in uvaja delavce.
- Prevzame odgovornost za vodenje izmene.
- Opravlja administrativna dela po naročilu vodje restavracije.
- Naloge vodi zaupno, kot mu je naročeno.
- Opravlja vhodne intervjuje delavcev pred prvo zaposlitvijo.
- Drži se 3K sistema pri timskem delu.
- Izpolnjuje naloge, ki jih dobi od nadrejenih.
- Izvaja HACCP = beef integrity; sanitarni vzorci.
- Nadzira pravila v zvezi z uniformami.
- Upošteva metodo FIFO.
- Zaključuje blagajno in pripravlja blagajniške dnevnike.
- Izvaja inventuro (dnevno, tedensko, mesečno).
- Podpisuje refund in overing blagajne.
- Opravi kalibracijo na vseh napravah.
- Pripravlja naročilo in prevzem blaga.
- Izvaja MDP (managing development program).
- Redno obiskuje MGR srečanja in srečanja delavcev.
- Opravlja vsa navedena dela v kontrolni listi.
- Opravlja vsa opravila v skladu s predpisi, z zakonodajo, s kolektivno pogodbo.

SKUPINA 2
VODJA
IZMENE

- Opravila iz delokroga delovnega mesta in poklica.
- Oblikuje dolgoročne načrte poslovnih akcij poslovalnice.
- Odgovoren je za QSC, prodajo, dobiček in izboljšanje kvalitete zaposlenih.
- Sposoben je opravljati vse naloge delavcev iz managementa, drži se pravil, ki se jih je naučil kot pripravnik in pomočnik vodje restavracije.
- Delovni proces vodi v skladu s pravili in navodili nadrejenih.
- V okviru proračuna nadzira mesečni in letni P&L.
- Skrbi za upoštevanje pravil osebnega zavarovanja in varnosti pri pripravi proizvodov v podjetju.
- V skladu z navodili kadrovskega oddelka vodi politiko zaposlovanja in odpuščanja delavcev.
- Pomaga pri OJE(on the job experience program) za vodjo izmene in pomočnika.
- Nadzira trening, 2-krat letno opravi ocenjevalni intervju z vsemi delavci.
- Vodi sestanke managementa, pregleduje mnenja delavcev, organizira posvetovanja o komunikaciji.
- V skladu z navodili kadrovskega oddelka pripravlja mesečni obračun ur za plače in motivacijski program za delavce v poslovalnici.
- Določuje urnik z managementom.
- Nadzira uvajanje novih produktov in novih postopkov priprave le-teh.
- Nadzira LSM.

SKUPINA 3
VODJA
RESTAVRACIJE

2.4 4. FAZA: Terminski plan izvedbe

2.4.1 Dvodimenzionalna tabela

- Vodoravna os – vertikalna skala, ki predstavlja čas.
- Vertikalna os – predstavlja aktivnosti.

Opis posameznih korakov in terminski plan izvedbe nalog:

KORAKI/TRAJANJE	JAN	FEB	MAR	APR	MAY	JUN	JUL	AVG
	.	.	.	.	J	.	.	.
	LETO 2010							
1. PREDPRIPRAVA	Terminski plan 1							
Odločitev vodstva podjetja o izdelavi OT								
Oblikovanje skupine za izdelavo OT								
Določitev obravnavanega območja								
Priprava delavcev za sodelovanje								
2. ZBIRANJE PODATKOV	Terminski plan 2							
Seznam delavcev								
Oblikovanje tipičnih skupin iz delovnih mest								
Opis opravil posameznih skupin delavcev								
Seznam delovnih sredstev								
Podatki o OVO								
Dela s posebnimi zahtevami								
Označevanja, mesta s posebnim dostopom								
3. PREGLED/PRIPRAVA DOKUMENTACIJE	Terminski plan 3							
Dosedanje nezgode, okvare, nevarna stanja								
Seznam in pregled evidenc								
4. PRIPRAVA, SESTAVA KONTROLNIKA IN OCENJEVANJE	Terminski plan 3							
Sestava check-liste (kontrolnikov)								
Sestava check-liste za posamezne skupine								
Ocenjevanje								
Izdelava Ocene tveganja								
Izdelava Izjave o varnosti								
Analiza učinkov projekta								

Tabela 4: Terminski plan izvedbe

Vir: Lasten

2.4.2 Opis posameznih korakov:

1. PREDPRIPRAVA: Pri izdelavi Ocene tveganja so običajni koraki, ki se prakticirajo v večini podjetij ter pri večini izdelovalcev Ocene tveganja. Pri odločitvi vodstva za izdelavo Ocene tveganja je pomemben predvsem datum te odločitve. Ker je bila naloga zadana kot projekt izdelave Ocene tveganja, sem se tudi sama držala tega ustaljenega postopka ter sem neuradno upoštevala naslednje korake in postopke, o katerih so bili sodelujoči in obravnavani iz podjetja obveščeni. Prav tako je bil oblikovan tim, ki je sodeloval pri zbiranju podatkov za izdelavo Ocene tveganja po predvidenih postopkih. Obravnavano območje je bilo omejeno na eno poslovalnico podjetja, ki je sicer korporacija, vendar pa se standardi le-tega izvajajo v vseh enotah bolj ali manj identično, kolikor pač to dopušča prostor, ki ga enota podjetja zaseda. Delavci so bili obveščeni o postopkih projekta ter motivirani za sodelovanje.

2. ZBIRANJE PODATKOV: Kot je razvidno iz terminske tabele, je zbiranje podatkov o zaposlenih potekalo skozi vse obdobje, saj podjetje prakticira študentsko delo, ki je prisotno v 80 %. To pa pomeni, da razmerje med uvedenimi delavci in tistimi, ki so na uvajanju, konstantno niha. V vsakem primeru pa je vedno zagotovljeno predpisano število delavcev za določen sektor v poslovalnici (lobby, servis, backroom, mgr, kuhinja ...). Oblikovane tipične skupine iz naslova delovnih mest so standard s strani podjetja ter se enotno prakticirajo po vsej regiji, kar velja tudi za njihovo naravo dela, pogoje in kompetence.

Ostali podatki so pridobljeni iz arhivov evidenc, ki se vodijo za vsa delovna sredstva, OVO ter mesta s posebnim dostopom, ki so urejena v skladu z zakonodajo.

3. PREGLED/PRIPRAVA DOKUMENTACIJE: Pregled evidenc s področja nezgod, zdravstvenih okvar, nevarnih stanj; evidence sredstev za delo in njihove listine, varnostni listi, periodični in zdravstveni pregledi

4. PRIPRAVA, SESTAVA KONTROLNIKA IN OCENJEVANJE: Izbrane in izpostavljene so bile tiste nevarnosti in škodljivosti, ki se v delovnem procesu dejansko pojavljajo kot potencialne grožnje varnosti in zdravju pri delu. Kontrolniki nevarnosti in škodljivosti so podrobni odvisno od pomembnosti oziroma nazornosti opisa.

Pri ocenjevanju tveganja so se na podlagi zbranih podatkov določile stopnje tveganja, presoja o možnih ukrepih, izbira le-teh, določitev odgovornih oseb, rokov za izvedbo ter v končni fazi analiza učinkov projekta oziroma učinkov ocene tveganja na izboljševanja zagotavljanja varnosti pri delu s strani delodajalca.

2.5 5. FAZA: Projekt izdelave Ocene tveganja z Izjavo o varnosti za podjetje XY

Ocena tveganja je bila izvedena na podlagi metode za oceno tveganja ZVD. Z oceno je bilo ugotovljeno, ali na delovni postopek vplivajo nevarnosti opredeljene v metodi. Če je ugotovitev pozitivna, je potrebno tveganje, ki se ob določeni nevarnosti pojavi, oceniti ter določiti ukrepe za zmanjšanje na zadovoljivo raven oziroma odpravo tveganja. Velikost nevarnosti, ki je bila pri oceni spoznana, pomeni, da je delovno mesto ogroženo ter tako posledično obstaja prioriteta pri izvajanju ukrepov za odpravo nevarnosti. Višja kot je ocena, bolj je stanje kritično, prej je potrebno ukrepati.

V OCENI TVEGANJA SO UPORABLJENI PODATKI IZ NASLEDNJIH POSTAVK:

- metoda za oceno tveganja ZVD,
- seznam delovnih mest z opisom nalog,
- kontrolnik nevarnosti in skupin tipičnih delovnih mest.

NAČINI PRIDOBIVANJA PODATKOV IN INFORMACIJ ZA IZDELAVO OCENE:

- popis stanja v podjetju,
- intervjuji zaposlenih,
- periodične preiskave kemičnih, fizikalnih, bioloških škodljivosti,
- periodični preizkusi in pregledi delovne opreme,
- preizkusi in pregledi sredstev in opreme za varnost pri delu,
- opravljena usposabljanja za varnost pri delu, preizkusi praktičnega usposabljanja,
- ocene zdravstvenega stanja delavcev s strani za to pooblaščenega zdravnika,
- preventivni zdravstveni pregledi delavcev,
- poškodbe pri delu, kolektivne nezgode, nevarni pojavi, poklicne bolezni,
- inšpekcijska poročila in obvestila glede prijav za posameznih delovnih procesih,

- nevarne snovi, ki se jih uporablja, če tako zahtevajo posebni predpisi.

OCENA TVEGANJA ZA PODJETJE XY OBSEGA:

- seznam skupnih nevarnosti in ukrepov (nevarnosti, ukrepi, ki zadevajo večino ali vse delovne postaje v podjetju),
- oceno tveganja z ukrepi za posamezne skupine in zdravstveni pregledi za posamezno skupino tipičnih delovnih mest.

2.5.1 Kontrolniki nevarnosti

V kontrolniku je opisanih 19 skupin dejavnikov/nevarnosti, ki vplivajo na varnost in zdravje v delovnem okolju. Omogoča enostaven in zanesljiv vpogled v različne dejavnike/nevarnosti ter učinkovito odločanje o stopnjah tveganja glede na stanje posamezne nevarnosti. Pri ocenjevanju tveganja sledimo kontrolniku ter tako opredeljujemo nevarnosti.

Kontrolnik vsebuje najpomembnejše tehnične, organizacijske vplive, kakor tudi splošni odnos zaposlenih do VZD na delovnih mestih.

1. VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU V SISTEMU VODENJA PODJETJA
2. MEHANSKE NEVARNOSTI
3. ELEKTRIKA, EM NEIONIZIRANA POLJA IN SEVANJA, IONIZIRANA SEVANJA
4. NEVARNE IN ŠKODLJIVE SNOVI
5. BIOGENE NEVARNOSTI
6. TOPLOTNE RAZMERE IN PREZRAČEVANJE
7. POŽAR IN EKSPLOZIJE
8. TEMPERATURA DOTIKA
9. HRUP IN ULTRAZVOK
10. VIBRACIJE
11. RAZSVETLJAVA
12. POVEČAN/ZMANJŠAN TLAK
13. FIZIČNE OBREMENITVE
14. PSIHIČNE IN SENZORNE OBREMENITVE

15. VZDRŽEVANJE
16. USPOSABLJANJE ZA VARNO DELO
17. ORGANIZACIJA PRVE POMOČI IN REŠEVANJA
18. SODELOVANJE ZAPOSLENIH
19. DRUGO

2.5.2 Dejavniki varnosti in zdravja v sistemu vodenja podjetja

Točkovanje vsakega posameznega dejavnika, ki odraža kakovost ZVD v sistemu podjetja:

Dejavniki varnosti in zdravja v sistemu vodenja podjetja

ŠT.	DEJAVNIKI VZD V SISTEMU VODENJA PODJETJA
1	IZJAVA O USKKLAJENI POLITIKI PODJETJA Z NAČELI VZD
2	OPREDELJENOST VZD V ORGANIZACIJSKI SHEMI PODJETJA GLEDE ZADOLŽITEV TER PRISTOJNOSTI POSAMEZNIKOV
3	OPREDELJENOST PRISTOJNOSTI IN ODGOVORNOSTI GLEDE VZD PRI RAZVOJU, INVESTICIJAH, NABAVI, NOVI OPREMI
4	UVAJANJE SODOBNIH UGOTOVITEV IN MOŽNOSTI TEHNIKE ZA ZVD
5	SKRB ZA ERGONOMSKO UREDITEV DELOVNEGA MESTA + DELA
6	ZMANJŠANJE OBREMENITEV (Z DVIGALI, VOZIČKI ...)
7	PRILAGAJANJE DELA GLEDE NA ZMOŽNOSTI POSAMEZNIKA (OPREMA, RITEM DELA, SPOL ...)
8	UKINJANJE NORM IN MONOTONIJE
9	ZAGOTAVLJANJE PESTROSTI (MENJAVA OPRAVIL, KROŽENJE), RAZGIBANOST (SEDENJE, HOJA, STANJE) PRI DELU
10	PREDNOST KOLEKTIVNIH VARNOSTNIH UKREPOV PRED INDIVIDUALNIMI
11	RAVEN KULTURE ZVD
12	DELAVCI SO SEZNANJENI Z NAVODILI ZA VARNO DELO
13	OBVEŠČANJE DELAVCEV O VARNEM DELU IN UKREPIH
14	ZAGOTOVITEV OBVEŠČANJA ODGOVORNIH O NEPRAVILNOSTIH, ŠKODLJIVOSTIH, NEVARNIH STANJIH
15	USPOSOBLJENOST/USPOSABLJANJE ZA VARNO DELO
16	USTREZNO USPOSABLJANJE ZA ZAČETNIKE
17	PREIZKUSI ZNANJA ZA DELAVCE BREZ IZPITA
18	OBVEŠČENOST O NEVARNOSTIH/ŠKODLJIVOSTIH TER VARNO RAVNANJE VSEH DELAVCEV V PODJETJU
19	UREJENOST, DOBER IZGLED, DOBRO VZDUŠJE, PRIJETNO OKOLJE
20	USTREZNOST OCENE O ZMOŽNOSTI PRED NASTOPOM ALI SPREMEMBO DELA

Tabela 5: Dejavniki varnosti in zdravja v sistemu vodenja podjetja

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0, Ljubljana, 1.12.2001

2.5.3 Stopnja tveganja R in kriteriji za določitev stopnje tveganja posamezne nevarnosti

Stopnja tveganja R je pomoč delodajalcu, da se seznani s tveganji in nevarnostmi ter kam naj usmeri pozornost in prizadevanja za rešitev ali izboljšanje problematike. Iskanje šibkih točk mora biti osnovni interes delodajalca, saj lahko le tako izboljša sistem delovanja v delovnem procesu.

Tveganje R:

R = risk,

F = pogostost,

P = škoda (resnost)

$$R = f \times P$$

Vir: Gspan, P.: *Analiza in presoja varnosti pri delu*, ZVD, Ljubljana, 1996.

Stopnja tveganja R se običajno točkuje od 1–5 po zahtevnostni lestvici.

Na podlagi ocen in določeni stopnji tveganja se določijo posamezni ukrepi za odpravo pomanjkljivosti za vsako izmed obstoječih nevarnosti. Stopnja tveganja R se izraža s številom točk za vsak segment varnosti posebej (kontrolnik nevarnosti). Zahtevnost ukrepov določa spodnja tabela, ki je ključna pri oceni tveganja.

Prednostni red in zahtevnost ukrepov pri določeni stopnji tveganja R:

STOPNJA TVEGANJA R	UKREPI
1	STANJE JE DOBRO, TVEGANJE JE MINIMALNO IN SPREJEMLJIVO. Posebni ukrepi niso potrebni.
2	STANJE NI IDEALNO, OBSTAJAJO OBREMENITVE VARNOSTI, VENDAR JE TVEGANJE SPREJEMLJIVO OB NADZORU. Potreben je nadzor, priporoča se ukrepanje za izboljševanje, razbremenitev, učinkovitejše delo, večjo varnost in zdravje.
3	TVEGANJE JE ZMERNO, STANJE JE V MEJAH PREDPISOV, VENDAR OVIRA DELO, OBREMENUJE DELAVCE, OB DOLGOTRAJNOSTI JE LAHKO NEVARNO IN ŠKODLJIVO. Stanje je potrebno nadzorovati, določiti roke in ukrepe za zmanjšanje nevarnosti/obremenjenosti.
4	TVEGANJE NI SPREJEMLJIVO, NI V SKLADU Z DOVOLJENIMI NORMAMI IN PREDPISI. Ukrepi so nujni v najkrajšem možnem času. Potrebno je določiti roke, ukrepe in odgovorne za izvedbo sanacij.
5	TVEGANJE NI SPREJEMLJIVO, NORME, PREDPISI SO GROBO KRŠENI, TEŽKE POSLEDICE SO ZELO VERJETNE. Potrebna je takojšnja prekinitev dela, zaustavitev proizvodnje, takojšnje ukrepanje, takojšnja določitev odgovornih za izvedbo sanacij.

Tabela 6: Prednostni red, zahtevnost ukrepov

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0, Ljubljana, 1.12.2001

2.5.4 Kriteriji za določitev stopnje tveganja posamezne nevarnosti

Kriteriji za določitev stopnje tveganja posamezne nevarnosti

STANJE	TOČKE R-0
Nevarnosti ni, ne pride v poštev	0
Razmere dobro urejene, nevarnosti, škodljivosti nepomembne	1
Razmere deloma urejene, nevarnosti in škodljivosti manj pomembne v primeru nadzora	2
Razmere neugodne, obremenitve moteče, na meji dovoljenega, nevarnosti in škodljivosti pomembne, vendar v mejah predpisov, kriterijev	3
Nevarnosti, škodljivosti zmerno presegajo priznane norme, predpisane meje, nevarnost ni neposredno aktualna	4
Razmere kritične, neposredna takojšnja nevarnost za V+ZD grozi, posledice lahko hude	5

Tabela 7: Kriteriji za določitev stopnje tveganja

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0, Ljubljana, 1.12.2001

2.5.5 Tabele kriterijev za določitev stopnje tveganja po posameznih postavkah nevarnosti

MEHANSKE NEVARNOSTI IN ŠKODLJIVOSTI:

STROJI IN NAPRAVE

Pripravljen je seznam naprav, priprav in orodja, na podlagi katerega se točkuje stanje po spodnji tabeli.

Kriteriji za določitev stopnje tveganja mehanskih nevarnosti za stroje in naprave:

VRSTA	STANJE	TOČKE R0
1	Ni nevarnosti	0
2	Naprave, priprave imajo vse predpisane dokumente o varnosti, ter so veljavni. Dokumenti dokazujejo brezhibnost. Navodila za uporabo so dostopna in razumljiva delavcem. Delavci poznajo navodila, ter jih upoštevajo. Naprave so vzdrževane, uporabljajo se samo namensko.	1
3	Ne velja nobena od zahtev iz 2. postavke. Stanje ni kritično.	4
4	Ne velja nobena od zahtev iz 2. postavke. stanje je kritično.	5

Tabela 8: Kriteriji za določitev R (stroji, naprave)

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0, Ljubljana, 1.12.2001

NEVARNI ALI GIBAJOČI SE DELI STROJEV ALI PREDMETI

Seznam potencialnih nevarnih vrtljivih delov opreme ali predmetov, ki lahko povzročijo udarec, rez, ujamejo, zgrabijo, zaprejo itd. Točkuje se po spodnji tabeli.

Kriteriji za določitev stopnje tveganja mehanskih nevarnosti (gibajoči se deli strojev ali predmeti)

VRSTA	STANJE	TOČKE R0
1	Ni nevarnosti	0
2	Nevarni deli pregledani, zaščiteni. Delavci upoštevajo navodila za uporabo. Uporablja se OVO. Ni nevarnosti ujetja ali da delavca zagrabi gibajoči del.	1
3	Zahteve iz 2. postavke niso izpolnjene, vendar stanje ni kritično.	4
4	Zahteve iz 2. postavke niso izpolnjene, stanje je kritično.	5

Tabela 9: Kriteriji za določitev R (mehanske nevarnosti)

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0, Ljubljana, 1.12.2001

NAVPIČNI, VODORAVNI TRANSPORT, HOJA

Seznam transportnih sredstev, transportnih poti in predmetov transporta, ki se točkuje po naslednji tabeli:

Kriteriji za določitev tveganja pri navpičnem/vodoravnem transportu, hoji:

VRSTA	STANJE	TOČKE R0
1	Ni nevarnosti	0
2	Transportna sredstva so pregledana, po predpisih, vzdrževana (lestve, dvigala, viličar). Transportne poti so označene, proste, predpisano široke, vzdrževanje, pregledane. Dvigala so pravilno opremljena s signali in oznakami. Omejitev hitrosti se upošteva. Transportna sredstva se uporabljajo izključno namensko. Tla ne drsijo, niso polita, stopnice in dvignjeni deli so označeni po predpisih. Stopnišča so zavarovana z ograjami, območja za transport so jasno ločena. Delavci so za izvajanje transporta usposobljeni. Reševalne poti so proste, označene, osvetljene. Uporablja se OVO. Pogostost padcev in zdrsov ni nadpovprečna.	1
3	Transportne poti se preveč pogosto križajo, so predolge.	3
4	Postavke iz 2. postavke niso izpolnjene, vendar stanje ni kritično.	4
5	Postavke 2. postavke niso izpolnjene, stanje je kritično.	5

Tabela 10: Kriteriji za določitev R (navpični/vodoravni transport, hoja)

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0, Ljubljana, 1.12.2001

OSTRI ROBOVI, NEVARNE ALI ŠTRLEČE POVRŠINE/PREDMETI/PROSTOR/DOSTOPI

Seznam naštetega se točkuje po spodnji tabeli:

Kriteriji za določitev mehanskih nevarnosti (ostri robovi, nevarne, štrleče površine...)

VRSTA	STANJE	TOČKE R0
1	Ni nevarnosti.	0
2	Ostri robovi (orodja, rezila, noži ...), štrleči predmeti označeni. Varovalna oprema je namenska, brezhibna, vzdrževana. Robovi in druge nevarne površine primerno zavarovane. Prostor je dovolj velik za delo, dostop do delovne postaje je primeren, tla stabilna. Delavci uporabljajo OVO, pripomočke za varnost ter so zanje usposobljeni.	1
3	Postavke 2. postavke niso izpolnjene, vendar stanje ni kritično.	4
4	Postavke 2. postavke niso izpolnjene. Stanje je kritično.	5

Tabela 11: Kriteriji za določitev R (mehanske nevarnosti)

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0,
Ljubljana, 1.12.2001

ELEKTRIKA, EM NEIONIZIRANA POLJA IN SEVANJA

DOTIK ELEKTRIČNE NAPETOSTI

Seznam nevarnih naprav na električni pogon in inštalacij z zbranimi zadevnimi predpisi se točkuje po spodnji tabeli kriterijev:

Kriteriji za določitev tveganja nevarnosti elektrike (dotik električne napetosti)

VRSTA	STANJE	TOČKE R0
1	Ni nevarnosti.	0
2	Inštalacije, vtičnice, priključki, stikala so pravilno dimenzionirani, redno kontrolirani, imajo veljavne dokumente o brezhibnem delovanju. Ni neposredne ali posredne nevarnosti dotika delov, ki so pod napetostjo. Nevarna območja so označena po predpisih, inštalacije imajo ustrezna varovala. Naprave imajo predpisana, pravilno nameščena stikala. Varovalne naprave delujejo brezhibno in so preizkušene. Dostop in popravila so dovoljena le pooblaščenim osebam. Postopki pri posegih so jasno določeni. Delavci so seznanjeni z nevarnostmi, ter usposobljeni za delo v nevarnih območjih. Obveščanje o nepravilnostih ali okvarah poteka brezhibno po ustaljenem postopku. Ni nevarnosti udara strele.	1
3	Katerakoli zahteva iz 2. postavke ni izpolnjena ali pa se opravlja malomarno, vendar stanje ni kritično.	4
4	Katerakoli zahteva iz 2. postavke se ne izvaja, stanje je kritično.	5

Tabela 12: Kriteriji za določitev R (dotik električne napetosti)

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0,
Ljubljana, 1.12.2001

NEVARNE IN ŠKODLJIVE SNOVI

Narejen je seznam snovi, njihove porabe (v skladišču, v uporabi, kot vmesni proizvodi, odpadne snovi) v povezavi z delom.

NEVARNE IN ŠKODLJIVE SNOVI IMAJO LASTNOSTI:

- eksplozivnost,
- lahka vnetljivost,
- povzročča vžig drugih snovi,
- strupenost in škodljivost za zdravje,
- jedkost, dražljivost,
- radioaktivnost,
- povzročča dušenje,
- alergenost,
- izpodriva kisik,
- kancerogenost, gabljivost, kužnost.

LASTNOSTI PRAHU:

- interne snovi, ki obremenjujejo dihala,
- fibrogenost,
- akutno, kronično strupeno delovanje,
- dražljivost,
- specifično delovanje na gornje dihalne poti,
- alergenost, imunološko delovanje,
- kancerogenost.

Če učinki niso znani v celoti, je tveganje $R0 = 5$. Delodajalec je dolžan preveriti škodljivost snovi.

TOPLOTNE RAZMERE IN PREZRAČEVANJE

Seznam prostorov in območij, kjer so toplotne razmere pozimi/poleti po mnenju zaposlenih neprijetne in verjetno odstopajo od predpisov.

Kriteriji za določitev stopnje tveganja v zvezi s toplotnimi razmerami in prezračevanjem

VRSTA	STANJE	TOČKE R0
1	Delo je v zaprtem prostoru, vsi parametri so v optimalnih mejah (temperatura, sevanje, vlažnost, gibanje zraka). Naravno in umetno prezračevanje je v skladu s predpisi. Prezračevanje je v skladu s številom delavcev, tipom dela in količino emisij, vonjav. Ni občutka slabega zraka. Obleka in prehrana sta v skladu z temperaturo in težavnostjo dela.	1
2	Vse iz postavke 1, obleka in prehrana sta v celoti prilagojena s težavnostjo dela. Prostor niso klimatizirani, temveč naravno zračeni in le dogrevani.	2
3	Delo v zaprtem prostoru, indeks udobja v mejah normale. Relativna vlažnost in temperatura na meji predpisane. Občutek slabega zraka, vendar emisije in izmenjava zraka še v mejah predpisanih. Delo na prostem s prostorom za ogrevanje pozimi. Menjava delovnih postaj, primerna obutev in oblačila. Posamezni parametri temperature niso v optimalnih mejah. Objekt ne zagotavlja dovolj enakomernih toplotnih razmer pozimi/poleti. Občasne pritožbe posameznih delavcev.	3
4	Ni prostora za ogrevanje pri delu na hladnem. Ni določenih omejitev glede trajanja dela na vročem območju. Neprimerna temperaturna razdelitev po prostoru. Mokro okolje. Ni individualnega plana prehranjevanja glede na težavnost dela. Neprimerna obutev/oblačila, ni sušenja le-teh. Delo v vročih območjih, delo v hladilnicah, prepilih. Množične pritožbe zaposlenih.	4
5	Delavci pri delu na vročini/mrazu nimajo posebnega zdravstvenega spričevala, niso pod rednim zdravstvenim nadzorom. Slaba regulacija hladilnega in ogrevalnega sistema.	5

Tabela 13: Kriteriji za določitev R (toplotne razmere, prezračevanje)

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0, Ljubljana, 1.12.2001

POŽAR IN EKSPLOZIJE

Narejen je seznam eksplozivnih in vnetljivih delov snovi (surovin, vmesnih produktov, proizvodov), virov vžiga ter mest, kjer je povišana možnost požara ali eksplozije. Upoštevana je tudi možnost požara zaradi iskre električne napetosti ali statične elektrike. Upoštevani so tudi prostori za pripravo toplih obrokov/malice, čaja ...

Kriteriji za določitev stopnje tveganja požara ali eksplozije:

VRSTA	STANJE	TOČKE R0
1	Ni dela z vnetljivimi/eksplozivnimi snovmi.	0
2	Delavci delajo z vnetljivimi snovmi, vendar je ogroženost neznatna. Vsi preventivni ukrepi se izvajajo, izvori vžiga ne morejo stopiti v stik z vnetljivimi snovmi, možnost vžiga je le v primeru okvare naprav. V primeru požara je izključeno hitro širjenje. Požar ni mogoč na bližnjih delovnih mestih. Ne pride do hitrega zadimljenja prostora, sektorji so pravilno požarno ločeni, vse vnetljivostne ali požarne lastnosti produktov/proizvodov so znane, medtem ko se bolj rizične snovi hranijo v primerno zavarovanih prostorih. Antistatična oprema je nameščena, kjer je to potrebno. Varna je tudi izvedba električnih napeljav, naprave pod tlakom pa so skrbno tretirane in preizkušeni so varnostni ventili.	1

	Ravnanje z jeklenkami je v skladu s predpisi. Zaposleni so usposobljeni in dosledni pri ravnanju z rizičnimi snovmi/predmeti. Evidenca je striktna.	
3	Pri delu se uporabljajo eksplozivne snovi/vnetljive snovi. Ogroženost je neznatna, , ter ni verjetno, da bi izvori vžiga prišli v stik z vnetljivimi snovmi. Izvajajo se preventivni ukrepi, (ocena ogroženosti, evakuacijski načrt, protipožarna navodila, protipožarna oprema, po predpisih označene ogroženosti, in številu zaposlenih primerne evakuacijske poti. Vgrajena oprema za alarmiranje, opozarjanje, javljanje. Delavci so priučeni in usposobljeni za ravnanje v primeru skrajne sile.	2
4	Vnetljive snovi se uporabljajo, prisotni so izvori vžiga, ki lahko povzročijo požar, vendar so ukrepi izvajani po predpisih. V primeru požara lahko pride do hitro zadimljenega prostora. Ni ustrezne ločitve prostorov v primeru širjenja požara v sosednje prostore (požarna stena, samozaporna vrata). Evakuacijske poti so pomanjkljivo označene/osvetljene, obstaja le ena. Usposobljenost delavcev za varno delo ni preverjena.	3
5	Požarna ogroženost je opcija. Plinske inštalacije so slabo označene, eksplozija je možna, vendar malo verjetna zaradi uvedenih varnostnih ukrepov. Stanje ni kritično. Evakuacijski načrt se ne nahaja na vidnem mestu, delavci niso dovolj usposobljeni za ravnanje v primeru požara, ter nimajo osnovnih navodil za gašenje in nadaljnje postopke. Prosti izhodi iz prostora niso jasno označeni in vidni. Pomanjkanje pravilno izbranih gasilnih aparatov. Usposobljenost delavcev ni preverjena.	4
6	Dejstva iz postavke 5, + pri delu nastaja gorljiv prah, vnetljive pare, viri vžiga niso 100 % izključeni. Delavci ne poznajo nevarnosti in ukrepov za preprečevanje eksplozij. Možna je nevarnost požara zaradi malomarnosti, slabega vzdrževanja, preobremenitve elektroinštalacij, pomanjkljivega nadzora ali osveščenosti. Stanje je kritično.	5

Tabela 14: Kriteriji za določitev R (požar, eksplozija)

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0, Ljubljana, 1.12.2001

TEMPERATURA DOTIKA

Seznam površin, cevi, snovi, kjer je pričakovana temperatura nad 40° ali pod 10°C.

Točkovanje po splošno priznanih normah, ki se nanašajo na temperaturo površin in tal.

Kriteriji za določitev stopnje tveganja v zvezi s temperaturo dotika:

VRSTA	STANJE	TOČKE R0
1	Ni površin ali predmetov dela s povišanimi/nizkimi temperaturami.	0
2	Redni preizkusi in dokumentacija o neoporečnosti postopkov s tehnološko paro. Neoporečni delovni in varnostni postopki, sredstva. Temeljito poznavanje varnosti/ukrepov. Brezhibno upoštevanje navodil in poznavanje le-teh, javljanje napak, nepravilnosti. Možnost politja z vročo ali mrzlo snovjo je izključena. Predpisana izolacija tal. Ustrezna OVO.	1
3	Nezadovoljivo vzdrževanje. Nezavarovane vroče ali hladne površine. Neprimerna OVO, vendar zadovoljiva. Moteče ogrevanje/hlajenje prostora. Toplotno sevanje na določenih delovnih postajah zaradi vročih/hladnih površin. Pritožbe delavcev.	3
4	Temperatura tal ni v okvirjih normale, površine s temperaturo nad 55°C so nezavarovane. Slabo vzdrževanje. Neprimerna/nezadostna OVO, nepoznavanje postopkov ob nezgodi(opekline, omrzline), pomanjkljiva sredstva za prvo pomoč. Stanje ni ocenjeno kot kritično, možna je nevarnost opeklin/omrzlin zaradi dotika ali politja. Pogoste nezgode.	4
5	Nepreverjene temperature površin. Temperature niso v skladu z mejnimi. Nepreverjene razmere in znanje pri delu s paro, visokimi/nizkimi temperaturami. Stanje ocenjeno kot kritično.	5

Tabela 15: Kriteriji za določitev R (temperatura dotika)

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0, Ljubljana, 1.12.2001

Vrsta površine in mejne temperature za nevarnost opeklin:

VRSTA POVRŠINE	TRAJANJE DOTIKA	
	1 minuta	8 ur
	Temperatura površine v °C	
Gola površina kovine	51	43
Zaščitena površina kovine	51	43
Keramika, steklo, kamen	56	43
Umetne mase	60	43
Les	60	43

Tabela 16: Mejne temperature

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0, Ljubljana, 1.12.2001

HRUP

Seznam mest, kjer je hrup povečan, časovna izpostavljenost delavcev, primerjava s predpisi.

Kriteriji za določitev stopnje tveganja nevarnosti hrupa:

VRSTA	STANJE	TOČKE R0
1	Ni povečanega hrupa.	0
2	Razmere primerne za rutinsko delo. Hrup v mejah normale za nemoteno delo.	1
3	Delo ni moteno. Pritožb delavcev ni. Raven nižja od dopustne za nemoteno delo (65 dBA).	2
4	Hrup vpliva na vegetativne funkcije organizma. Dopustno za pretežno rutinsko delo, miselno nezahtevno. Nelagodno počutje in pritožbe zaposlenih. Motena koncentracija in storilnost. Niso izvedeni vsi možni ukrepi za zmanjševanje ali preprečevanje hrupa, vključno z izpostavljenostjo najmanjšega števila delavcev najkrajši možni čas in razporeditvijo virov v prostoru.	3
5	Raven pri posameznih opravilih je večja od dovoljene in dopustne za nemoteno delo. Hrupu je izpostavljeno nepotrebno večje število delavcev/dalj časa, kot je potrebno.	4
6	Delavci ne hodijo na redne zdravniške kontrole, niso seznanjeni z nevarnostjo hrupa in varovalnimi ukrepi. Noseče delavke so izpostavljene hrupu (več kot 90 dBA).	5

Tabela 17: Kriteriji za določitev R (hrup)

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0, Ljubljana, 1.12.2001

RAZSVETLJAVA

Zbrani predpisi.

Kriteriji za določitev stopnje tveganja v zvezi z razsvetljavo:

VRSTA	STANJE	TOČKE R0
1	Meritve osvetljenosti so opravljene na vseh mestih. Osvetljenost in drugi svetlobno tehnični parametri so v predpisanih mejah glede na namembnost dela. Vzdrževanje svetil in svetlobnih površin je urejeno in redno. Svetlobni signali so jasni in prepoznavni. Varnostna zasilna osvetljava je po predpisih (osvetljenost, čas vžiga). Delavci nimajo pripomb v zvezi z razsvetljavo ali vidnostjo. Ni bleščanja, kontrast je zadosten, predmeti so dovolj veliki.	1
2	Naravna osvetljenost je pomanjkljiva. Umetna razsvetljava ni v celoti energetsko prilagojena zahtevam dela, vendar je zadostna (žarnice, flourescenčna, barve, zahteve posameznih vrst del, področij ...).	2
3	Osvetljenost, enakomernost, barva ali svetlosti niso optimalno prilagojene starejšim ali slabovidnim delavcem in oparilom (drobni predmeti, računalnik, temni predmeti, ipd.). ni zadostne naravne osvetljenosti. Ni optičnega stika z okoljem, merjena je le osvetljenost.	3
4	Vzdrževanje in čiščenje ni urejeno ali redno. Zaposleni se pritožujejo (bleščanje, ogrevanje, upad direktne sončne svetlobe, ni zaves,...). Drugi parametri razsvetljave niso preverjeni. Zaposleni navajajo subjektivne težave z vidom. Predmeti dela so zasenčeni, pritožbe delavcev zaradi slabe vidnosti, bleščanja, napenjanja vida.	4
5	Enako kot v 4. Postavki, možnost akutnih posledic (nezgoda). Zasilna razsvetljava za umik je pomanjkljiva, meritve svetlobno tehničnih parametrov niso opravljene ali so zastarele. V eksplozijsko ogroženih in vlažnih prostorih izvedba inštalacij ni pravilna.	5

Tabela 18: Kriteriji za določitev R (razsvetljava)

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0, Ljubljana, 1.12.2001

FIZIČNE OBREMENITVE

Način dela ter dviganje in prenašanje bremen.

Narejen je seznam delavcev in opravil z naslednjimi vrstami fizičnih obremenitev; delo z bremeni, vsiljena drža, nenaravna drža, monotono, nerazgibano in statično delo. Upoštevano je trajanje posameznih vrst fizičnih obremenitev. Upoštevan je Pravilnik o zagotavljanju varnosti pri delu pri ročnem prenašanju bremen.

Kriteriji za določitev stopnje tveganja v zvezi s fizičnimi obremenitvami (način dela ter dviganje in prenašanje bremen).

VRSTA	STANJE	TOČKE R0
1	Ni bremen, vsiljene drže, monotonega, nerazgibanega, statičnega dela.	0
2	Delo je pestro, različna dela med delavnikom, kroženje, različna dela zagotovljena. Delo je razgibano; sede, stoje, hoja. Ritem določa delavec sam, ni stalno ponavljajočih se enostranskih gibov, ni pogoste nenaravne vsiljene drže. Obremenitve so prilagojene glede na posameznika, bremena so v skladu s priporočili, na voljo so mehanski pripomočki, ki se primerno uporabljajo.	1

	Delavci so za delo z bremeni podučeni in upoštevajo pravila.	
3	Delo samo sede, vsako uro se delavec lahko razgiba. Delo sede in stoje, način dela lahko določa sam.	2
4	Delavec pretežno sedi/stoji, načina ne more določati sam. bremena so v skladu s predpisi, vendar večja od priporočenih. Delavci nimajo vseh pripomočkov za lajšanje dela. Pogosta je utrujenost celega telesa, ali nekaterih delov zaradi fizičnih obremenitev ali načina dela. Delo ni prilagojeno fizičnim obremenitvam. Pravila za varno dviganje in nošenje bremen se upoštevajo le delno. Otežen je dostop do delovne postaje, moteča je utesnjenost prostora. Pogostejša je fizična utrujenost.	3
5	Delavec samo sedi ali hodi. Pogosto vzpenjanje po lestvi. Ni opravljena analiza dela z bremeni ali drugimi fizičnimi obremenitvami. Bremena presegajo predpis do 5 kg za posamezna bremena ali presegajo celodnevno breme. Pri delu z bremeni delavci nimajo vseh pripomočkov za lajšanje dela. Ponavljajoči se gibi, delo, trajna obremenitev samo nekaterih organov. Pogosto počepanje, klečanje. Fizične lastnosti delavcev niso usklajene z delom z bremeni. Delo je utrujajoče, utesnjenost zaradi premalo prostora, velik fizični napor. Posebne zahteve za trajno fizično kondicijo.	4
6	Delavec samo trajno stoji. Bremena presegajo dovoljeno težo, niso v skladu s predpisom. Nosečnice pogosto dvigajo več kot 5kg, občasno več kot 15kg. Pravil za varno dviganje in prenašanje bremen delavci ne poznajo ali ne upoštevajo. Nevarnost je označena kot kritična.	5

Tabela 19: Kriteriji za določitev R (fizične obremenitve)

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0, Ljubljana, 1.12.2001

2.5.6 Usposabljanje za varno delo

- Zaposleni se redno izobražujejo najmanj vsaki dve leti, urejena je redna evidenca usposabljanj in preizkusov znanja delavcev.
- Usposabljanja in preizkusi znanja so ciljno usmerjeni in po predpisih.
- Popolna in preverjena navodila so dostopna in na vidnem mestu.
- Usposabljanje in preizkus znanja je obvezen za vse delavce.

PRVA POMOČ IN REŠEVANJE

- Jasen načrt reševanja in ravnanja ob nezgodi je obvezno znanje vsakega delavca.
- Omarica za prvo pomoč je na vidnem mestu, redno vzdrževana in dopolnjvana, strokovno preverjena in vsebuje elemente za vnaprej pričakovane nezgode (statistika poškodb).
- Navodila za postopek ob nezgodi so jasno dostopna in preizkušena.

SODELOVANJE ZAPOSLENIH

Vzpostavljena je klima, ki zaposlene vzpodbuja k sodelovanju glede zadev varnosti in zdravja pri delu. Sodelovanje je aktivno, obveščanje poteka po ustaljenem in natančno določenem postopku. Zaposleni so seznanjeni z nevarnostmi, varnostnimi ukrepi in škodljivostmi, ki so specifične za njihovo delo. Odgovornost in kompetence so jasno opredeljene.

2.5.7 Kontrolnik nevarnosti in skupin tipičnih delovnih mest

V kontrolniku so pri posamezni skupini razvrščene nevarnosti, ki so v poglavju ocena tveganja podrobneje opisane.

Kontrolnik nevarnosti in skupin tipičnih delovnih mest v podjetju XY:

ZAP. ŠT.	VRSTA NEVARNOSTI ↓	SKUPINA →	1	2	3
1.	Varnost in zdravje pri delu v sistemu vodenja podjetja		✓	✓	✓
2.	Mehanske nevarnosti		✓	✓	✓
3.	Elektrika		✓	✓	✓
4.	Nevarne in škodljive snovi		✓	✓	✓
5.	Biogene nevarnosti		✓	✓	✓
6.	Toplotne razmere in prezračevanje		✓	✓	✓
7.	Požar in eksplozije		✓	✓	✓
8.	Temperatura dotika		✓	✓	✓
9.	Hrup in ultrazvok				
10.	Vibracije				
11.	Razsvetljava		✓	✓	✓
12.	Povečan/zmanjšan trak				
13.	Fizične obremenitve		✓	✓	✓
14.	Psihične in senzorne obremenitve		✓	✓	✓
15.	Vzdrževanje in higienske razmere		✓	✓	✓
16.	Usposabljanje za varno delo		✓	✓	✓
17.	Organizacija prve pomoči		✓	✓	✓
18.	Sodelovanje zaposlenih		✓	✓	✓
19.	Rokovanje z denarjem		✓	✓	✓

Tabela 20: Kontrolnik nevarnosti in skupin tipičnih delovnih mest

Vir: Lasten

2.6 6. FAZA: Sprejem Ocene tveganja v podjetju in izvajanje v praksi

Tako Slovenija kot tudi druge države EU ugotavljamo, da večina, še posebno mali delodajalci, ne razumejo, kaj naj bi ocena tveganja predstavljala oziroma čemu je sploh namenjena. Večina držav EU sicer Izjave o varnosti kot sklopa dokumentacije s področja

varnosti in zdravja pri delu ne pozna, vse pa poznajo proces ocenjevanja tveganj, kar je tudi predpisano v pripadajoči direktivi. Delodajalci Izjavo o varnosti ter ocenjevanje tveganj sicer večinoma imajo izvedeno in tudi zapisano, vendar pa pogosto to v praksi na njihovo delo in obnašanje nima ustreznega vpliva. Razlogi za to so naslednji:

Delodajalci Izjavo o varnosti enostavno kupijo pri najcenejšem ponudniku, jo odložijo med ostalo dokumentacijo ter je nikoli več ne pogledajo. Imajo jo samo zato, ker je to predpisano, in ne zato, ker bi razmišljali o kakšnem drugem pomenu tega dokumenta.

Izjave o varnosti so slabe, pomanjkljive in samo delno uporabne ali pa sploh neuporabne, in sicer zato, ker so preobsežne, splošne in se ne nanašajo na dejanske razmere pri delodajalcu. Tako stanje je predvsem posledica tega, da je delodajalcu vseeno, kaj mu je bilo prodano, samo da je to čim cenejše in da to ima, ker bo sicer ob inšpekcijskem nadzoru kaznovan.

Izjave o varnosti se ne dopolnjujejo sproti, npr. ob uvedenih novih tehnoloških procesih in novih delovnih postopkih, ob uporabi nove delovne opreme, ob izvajanju del na novih delovnih mestih ter na novih delovnih krajih (npr. gradbiščih in začasnih deloviščih) ipd.

2.7 7. FAZA: Naloge delodajalca

2.7.1 Seznaiter delavcev z Oceno tveganja

Delodajalec mora skladno z določili **Zakona o varnosti in zdravju pri delu (Ur. l. RS 56/99), 28. člen**, poskrbeti, da so vsi delavci seznanjeni z Izjavo o varnosti in Oceno tveganja ter z vsemi varnostnimi ukrepi, še posebej tistimi, ki so neposredno vezani na njegovo delovno postajo oziroma delo, ki ga opravlja.

2.7.2 Revizija Izjave o varnosti z oceno tveganja

Izjavo o varnosti mora delodajalec dopolniti v primeru:

- .ko obstoječi preventivni ukrepi varovanja niso zadostni,
- ko je ocenjevanje temeljilo na podatkih, ki niso več veljavni
- ko obstajajo možnosti in načini za izpopolnitev, oziroma dopolnitev ocenjevanja

2.7.3 Evidence s področja varnosti in zdravja pri delu

Delodajalec mora skladno z **39. členom Zakona o varnosti in zdravju pri delu (Ur. l. RS 56/99)** voditi devet naštetih evidenc.

Delodajalec mora voditi evidenco o:

1. periodičnih preiskavah kemičnih, fizikalnih in bioloških škodljivosti;
2. periodičnih preizkusih in pregledih delovne opreme;
3. preizkusih in pregledih sredstev in opreme za osebno varnost pri delu;
4. opravljenem usposabljanju za varno delo in preizkusih praktičnega znanja;
5. posebnih zdravstvenih zahtevah iz 16. člena tega zakona;
6. preventivnih zdravstvenih pregledih delavcev;
7. poškodbah pri delu, kolektivnih nezgodah, nevarnih pojavih, ugotovljenih poklicnih boleznih in o boleznih v zvezi z delom ter o njihovih vzrokih;
8. obvestilih iz 26. člena tega zakona;
9. nevarnih snoveh, ki jih uporablja, če tako določajo posebni predpisi.

Naštete evidence so bistvene za izdelavo Izjave o varnosti z oceno tveganja, pomembne so tudi kasnejše kontrole in ustrezen pregled nad varstvom in zdravjem pri delu v podjetju. Evidence s področja varnosti in zdravja pri delu se hranijo v ustreznih prilogah Izjave o varnosti ali pa zabeležene in ločeno od nje.

2.7.4 Evidenca s področja varstva pred požarom

Zakon o varstvu pred požarom določa, da mora vsak lastnik ali uporabnik objekta – delodajalec izdelati požarni red z obveznimi prilogami/evidencami, ki so določene s 3. členom Pravilnika o požarnem redu (Ur. l. RS 52/2007).

Obvezne priloge požarnega reda iz prvega odstavka 3. člena tega pravilnika so:

1. izvleček požarnega reda;
2. navodila za posameznike;

3. evidenčni listi o rednem vzdrževanju, pregledih, preizkusih opreme, naprav in drugih sredstev za varstvo pred požarom, vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite ter izvajanju drugih ukrepov varstva pred požarom;
4. evidenčni listi o usposabljanju zaposlenih za varstvo pred požarom ter seznaitvi s požarnim redom;
5. evidenčni listi o požarih, eksplozijah in gasilskih intervencijah;
6. kontrolni listi.

2.7.5 Evidenca poškodb pri delu

Splošna določila v zvezi s poškodbami pri delu:

Delodajalec mora skladno z določili iz Zakona o varnosti in zdravju pri delu (Ur. l. RS 56/99) zagotavljati varnost in zdravje pri delu ter preprečevati poškodbe pri delu, tako da:

- (15. člen) obvešča delavce o uvajanju novih tehnologij in sredstev za delo ter o nevarnostih za poškodbe in zdravstvene okvare, ki so povezane z njimi ter izdaja navodila za varno delo;
- (24. člen) delodajalec določi obvezne občasne preizkuse teoretične in praktične usposobljenosti za varno delo za delavce, ki delajo na delovnem mestu, kjer iz Ocene tveganja izhaja večja nevarnost za poškodbe in zdravstvene okvare in za tiste delavce, ki delajo na delovnih mestih, kjer so poškodbe pri delu in zdravstvene okvare pogostejše.
- (26. člen): Delodajalec mora o začetku del obvestiti inšpekcijo dela najmanj petnajst dni pred začetkom delovnega procesa, pri katerem obstajajo večje nevarnosti za poškodbe in zdravstvene okvare;
- delodajalec mora inšpekciji dela takoj prijaviti vsako smrtno poškodbo oziroma poškodbo, zaradi katere je delavec nezmožen za delo najmanj tri zaporedne delovne dni, kolektivno nezgodo, nevarni pojav ali ugotovljeno poklicno bolezen.

Delodajalec mora o smrtni poškodbi takoj obvestiti tudi organ, pristojen za notranje zadeve.

Opomba: ob vsaki poškodbi je potrebno izpolniti obrazec ER-8 (prijava poškodbe pri delu); izpolni ga delodajalec.

Navodila za ravnanje v primeru nezgod pri delu:

1. Na kraju nezgode je potrebno takoj odstraniti neposredne nevarnosti za življenje in zdravje poškodovane osebe.
2. Poškodovani osebi je potrebno takoj nuditi prvo pomoč, če je to le mogoče, da ne bi utrpela hujših posledic.
3. Podjetje določi, da je bila vsaka zaposlena oseba seznanjena s tem, kje lahko v primeru nezgode obišče prvo pomoč, oziroma na koga se lahko obrne.
4. Nudenje takojšnje prve pomoči ima prednost pred klicanjem nujne zdravniške prve pomoči.
5. Prvo pomoč nudijo ponesrečencem le za to usposobljeni delavci.
6. Zastrupitve s kemikalijami:
 - evakuacija nevarnega območja, uporaba varovalnih sredstev in OVO,
 - oživljanje (A: sprostitvev dihalne poti, B: dihanje, C: krvni obtok),
 - simptomatsko zdravljenje (osebni zdravnik),
 - ugotovitev vzrokov, podatki o zastrupljeni osebi, o strupu in prisotni količini strupa, (www.mf.uni-lj.si, 16. dec. 2010).

Analiza poškodb pri delu v podjetju XY:

- Pri pregledu podatkov o poškodbah ter na podlagi izjave predstavnika podjetja in po zbranih evidencah, na delovnih mestih v obravnavani poslovalnici podjetja poškodb ni bilo.

3 ANALIZA UČINKOV PROJEKTA

3.1 Skupne nevarnosti in ukrepi

Seznam nevarnosti in ukrepov, ki zadevajo vsa delovna mesta v podjetju, prav tako je pri vsakem ukrepu naveden tudi rok izvedbe ukrepa. Za izvedbo ukrepov je v vseh postavkah odgovoren **DIREKTOR** podjetja, ki mora v skladu s predpisi in Oceno tveganja natančneje določiti rok izvedbe.

Nevarnosti in ukrepi z oceno tveganja pri posameznih nevarnostih v podjetju XY:

NEVARNOSTI/STANJE	R0	UKREPI	ROK IZVEDBE
1. VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU V SISTEMU VODENJA PODJETJA			
Usklajenost politike podjetja z načeli VZD		Izjava o usklajeni politiki podjetja z načeli o VZD	TAKOJ
Zadolžitve in pristojnosti posameznikov, ter opredeljenost varnosti		Načrtna določitev odgovornih oseb, natančna opredelitev kompetenc, predvsem glede VZD	TAKOJ
- VZD pri posodabljanju in nakupu nove opreme, tehnika za povečanje VZD, - Skrb za ergonomsko ureditev delovnega mesta - Prilagajanje dela glede na zmožnosti posameznika - Zagotavljanje pestrosti (kroženje)		Določitev odgovorne osebe glede VZD pri nabavi nove opreme, investicijah, razvoju Prilagoditev delovnega okolja, ki naj bi škodovalo Prilagoditev delovnega procesa (psihološkim, fiziološkim sposobnostim delavca).	TAKOJ
			TAKOJ
Delavci poznajo navodila za varno delo in so jim dostopna		Zagotovitev navodil za varno delo, delovne postopke, stroje, naprave delavcem	TAKOJ
Obveščanje odgovornih o nepravilnostih/škodljivostih		Določitev odgovornih oseb za obveščanje delavcev o VZD	TAKOJ
Usposobljenost/usposabljanje za varno delo		Redno usposabljanje za varno delo	
Dodatni/posebni preizkusi znanja		Usposabljanje za delavce, ki potrebujejo dodatno usposabljanje za varno delo	TAKOJ
Urejenost, prijeten izgled, vzdušje, delovno okolje		Sredstva za izgled, ocenjevanje izgleda, določitev oseb, ki vzpodbujajo dobro vzdušje	TAKOJ
Primerna ocena zmožnosti pred nastopom/spremembo dela		Zagotoviti ustrezen način preverjanja delazmožnosti delavca	TAKOJ
Redni zdravniški pregledi		Redni/preventivni zdr. pregledi	ZDRAVNIK!
Zdravstvena vzgoja		Izvajanje redne zdravstvene vzgoje	PRIPOROČENO
2. MEHANSKE NEVARNOSTI			
Transportne, reševalne poti niso vedno proste in lahko dostopne		Označiti in sprostiti transportne in reševalne poti	

Zasilni izhodi so zaklenjeni in založeni Redno servisiranje in pregledovanje transportnega dvigala s spremstvom Delavci niso seznanjeni z navodili za varno delo pri ravnanju s tovornim dvigalom s spremstvom, ni določena odgovorna oseba Delavci opravljajo delo na lestvah (višina cca. 400cm) Pri delu na lestvah (prenašanje bremen v skladišče in iz skladišča) sodelujeta najmanj po dva delavca Delavci nimajo navodil in niso usposobljeni za delo na višini Delavci nimajo specifičnih zdravstvenih pregledov za delo na višini Nosilnost polic v skladišču ni označena	4 4	Odkleniti vse zasilne izhode in omogočiti dostop do njih Redno vodenje evidenc o servisiranju in pregledovanju tovornega dvigala s spremstvom Priskrbeti pisno izjavo od oskrbnika objekta Seznanimi delavce za varno delo pri ravnanju s tovornim dvigalom in spremstvom ter določiti odgovorno osebo Pridobiti potrebna navodila za varno delo na višini, delavce usposobiti, ter opraviti ustrezne zdravstvene preglede delavcev Prenašanje bremen po lestvi ni dovoljeno Delavec mora biti privezan, ko dela na lestvi, uporablja se samo namenske lestve, z dokumenti, ki potrjujejo skladnost z zahtevanimi predpisi, ter so pregledane v skladu z vzdrževanjem Preveriti in označiti nosilnost polic v skladišču	TAKOJ
3. ELEKTRIKA, dotik električne napetosti			
El. Inštalacije in priključni elementi niso skrbno/redno vzdrževani El. Omarice niso označene in zaklenjene Ni opravljenih rednih meritev el. Opreme in inštalacij Meritve na strelovodih niso opravljene (dogovor z lastniki/ upravljalci objekta)	4	Izdelati navodila za vzdrževanje el. Inštalacij, opredeliti rok za opravljanje periodičnih meritev el. inštalacij Označiti in zakleniti el. omarice ter omogočiti prost dostop do njih Popravilo in vzdrževanje el. Inštalacij sme upravljati samo zato usposobljena oseba (izobrazba elektro smeri) Izvedba rednih periodičnih meritev el. opreme in inštalacij ter strelovodov	V PRIHODNJE REDNO! V skladu z določenim rokom v navodilih za vzdrževanje (max. Na 48 mesecev)
4. NEVARNE IN ŠKODLJIVE SNOVI			
Jeklenke CO2 niso primerno skladiščene in zavarovane, ni pooblaščen osebe za delo z jeklenkami, ni evidenc o skladiščenju, delavci niso poučeni o nevarnosti z delom z jeklenkami	4	Posebna pozornost pri transportu/prenašanju jeklenk CO2 Jeklenke morajo biti pritrjene z verigami, ventil zavarovan z varovalnim pokrovom Določena mora biti odgovorna oseba za transport, skladiščenje, vodenje evidenc (redno) Poučiti delavce o nevarnosti z delom z jeklenkami, ter ravnanje v primeru nezgode	TAKOJ V PRIHODNJE VSAKIH 36 MESECEV

		(CO2 izpodriva kisik iz zraka)	
5. TOPLOTNE RAZMERE IN PREZRAČEVANJE			
Meritve toplotnih razmer in prezračevanja so opravljene	1	Redno opravljanje meritev toplotnih razmer in prezračevanja	V PRIHODNJE VSAKIH 36 MESECEV
6. POŽAR IN EKSPLOZIJE			
Požarni red z načrtom evakuacije in vrisano potjo za umik je izdelan, vendar ni kopije požarnega reda z izvlečkom Izobešen je samo načrt evakuacije z vrisano potjo za umik Namestitev gasilnega aparata in hidranta ni označena z varnostnim znakom Gasilni aparati z CO2 niso zavarovani z verigo	4	Pridobiti kopijo požarnega reda z izvlečkom Izvleček požarnega reda izobesiti poleg načrta za evakuacije na vidno in lahko dostopno mesto Redno vodenje evidenc o požarnem redu Označiti mesta z gasilnimi aparati in hidranti z varnostnimi znaki (na višino 2m) Gasilne aparate (CO2) zavarovati z verigo	TAKOJ TAKOJ
Zaposleni niso seznanjeni s požarnim redom in načrtom evakuacije	4	Seznanitev vseh zaposlenih s požarnim redom in načrtom evakuacije	TAKOJ
Sistemi aktivne požarne zaščite niso pregledani, gasilni aparati niso pregledani, ni rednih evidenc o pregledih	4	Redni pregledi sistemov aktivne požarne zaščite, aparatov in hidrantov, vodenje evidenc	VSAKIH 60 MESECEV VSAKIH 12 MESECEV
ni potrdil o opravljenih pregledih sprinkler sistema in javljalnika požara (avtomatski/ročni)	4	Pridobiti potrdila o opravljenih pregledih sprinkler sistema in javljalnika požara	TAKOJ
Delavci niso dovolj izurjeni za začetno gašenje požara, ne poznajo navodil, se ne ravna po njih, njihovo znanje in usposobljenost nista preverjena	4	Redno usposabljanje delavcev za začetno gašenje požara (v sklopu usposabljanja za varno delo)	TAKOJ REDNO!
7. TEMPERATURA DOTIKA			
Meritve temperature tal niso opravljene	1	Redno opravljanje meritev temperature tal	VSAKIH 36 MESECEV
8. RAZSVETLJAVA			
Meritve osvetljenosti niso opravljene V hladilnicah, zaprtih prostorih, skladiščih ni zasilne razsvetljave	1 4	Redno opravljanje meritev osvetljenosti Namestitev zasilne razsvetljave, izvedba meritev le-te	TAKOJ
9. ORGANIZACIJA PRVE POMOČI			
V posameznih izmenah ni ustreznega števila zaposlenih za nudenje prve pomoči	4	Zagotoviti ustrežno število zaposlenih, usposobljenih za nudenje PP v vsaki izmeni (min. 2%) Redno usposabljanje delavcev za nudenje PP	TAKOJ
Ni nameščeno ustrežno število omaric za PP s predpisano vsebino Zaposleni niso seznanjeni z namestitvijo omaric PP in njihovo vsebino Vsebina omaric PP se ne preverja redno in ni v	5	Namestitev ustreznega števila omaric za PP in njihove vsebine; sanitetni material, navodila, številka zdravnika, imena oseb,	TAKOJ

brezhibnem stanju		usposobljenih za PP Seznanitev zaposlenih z namestitvijo omaric za PP, ter njihovo vsebino	
10. SODELOVANJE ZAPOSLENIH			
Aktivni sistem rednega sodelovanja pri zadevah varnosti in zdravja pri delu ni vzpostavljen Obveščanje in evidentiranje vseh nevarnih stanj ni sprotno Odgovornosti in pristojnosti v zvezi s tem niso jasno opredeljene. Zaposleni niso seznanjeni s specifičnimi nevarnostmi in škodljivostmi pri njihovem delu in o varnostnih ukrepih. Ni določene in izbrane osebe za strokovnega delavca in pooblaščenega zdravnika.	5	Vzpostavitev sistema rednega in aktivnega sodelovanja pri zadevah varnosti in zdravja pri delu ter sprotnega obveščanja in evidentiranja nevarnih stanj z jasno opredeljenimi odgovornostmi in pristojnimi osebami. Seznanitev zaposlenih s specifičnimi nevarnostmi in škodljivostmi pri njihovem delu in varnostnimi ukrepi. Določiti in izbrati pooblaščenega delavca in pristojnega zdravnika.	VSAKE 3 MESECE TAKOJ

Tabela 21: Nevarnosti in ukrepi z oceno tveganja pri posameznih nevarnostih v podjetju

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0,
Ljubljana, 1.12.2001

3.2 Analiza učinkov projekta za posamezne skupine

Ocena za posamezno skupino v podjetju XY obsega samo oceno tveganja in iz ocen izvedene ukrepe z odgovornimi osebami ter rokom izvedbe. Na podlagi ocene tveganja so določeni tudi zdravstveni pregledi. Delodajalec mora delavce napotiti na redne zdravniške preglede v skladu z zahtevami Zakona o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS 56/99 in nad.) in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi.

Delodajalec mora voditi evidenco o preventivnih zdravniških pregledih delavcev.

Pri vsaki skupini so obravnavane nevarnosti, ki so tipične za skupino, medtem ko so skupne nevarnosti označene v tabeli VIII–1, (nevarnosti in ukrepi z oceno tveganja pri posameznih nevarnostih v podjetju XY).

Ocena tveganja, določena glede na stanje posamezne nevarnosti v skupini in ukrepi z rokom izvedbe.

Delovna mesta v skupini 1: delavec

NEVARNOSTI			UKREPI		
vrsta	STANJE	R0	UKREP	odgovorni	Rok izvedbe
MEHANSKE NEVARNOSTI					
	Delovna oprema, (stroji, naprave)				
1	Periodični pregledi in preizkusi delovne opreme so opravljeni	1	Opravljeni redne preglede in preizkuse delovne opreme.	Direktor	V skladu z navodili proizvajalca/na 36 mesec.
4	Na delovnih sredstvih ni varnostnih znakov. Ni navodil za varno delo v razumljivem jeziku. Delavci niso seznanjeni z navodili za varno delo.	4	Namestiti varnostne znake. Pridobiti/namestiti navodila za varno delo. Delavce seznaniti z navodili za varno delo.	Direktor	Takoj! Redno!
	Navpični/vodoravni transport, hoja				
4	Tla so občasno polita (voda, olje), spolzka ter nevarna za zdrs in padec. Pri generalnem čiščenju se čisti na višinah več kot 1m, (na lestvah).	4	Brisanje tal takoj bo politju, uporaba OVO, (ne drseča obutev). Redni zdravniški pregledi oseb za delo na višini.	Delavec	Takoj! Redno!
	Nevarni in gibajoči se deli				
2	Ostri robovi nožev, rezila rezalnikov (za paradižnik), ...	3	Izdelava navodil za varno vzdrževanje, redno vzdrževanje delovne opreme, odlagalnih mest.	Direktor	Takoj! Redno!
NEVARNE IN ŠKODLJIVE SNOVI					
4	Delavci niso usposobljeni za delo z nevarnimi in škodljivimi snovmi. (NS) Ni navodil za ravnanje v primeru nezgode. Delavci nimajo vseh potrebnih navodil za ravnanje z NS. Delavci nimajo vse potrebne dokumentacije (varnostni listi, seznam uporabljenih NS)	4	Delavce usposobiti za delo z NS. Pridobiti vsa potrebna navodila. Pridobiti varnostni list in seznam uporabljenih NS.	Direktor	Takoj! Redno!
4	Skladiščenje NS ni v skladu s predpisi. V podjetju ni evidence o skladiščenju NS	4	Priskrbeti vso predpisano dokumentacijo o pravilnem skladiščenju NS. Voditi evidenco o skladiščenju NS.	Direktor	Takoj! Redno!
BIOGENE NEVARNOSTI					
3	Obstajajo viri okužbe, vendar so manj nevarni (živila, denar, ljudje,...)	2	Redno čiščenje delovne opreme, ravnanje z živili v skladu z navodili, pogosto umivanje rok. Redni in preventivni zdravniški pregledi (varovanje pred nalezljivimi boleznimi)	Direktor	Redno!
TEMPERATURA DOTIKA					
3	Dotik hladnega blaga v hladilnih omarah.	3	Primerna OVO za delo v	Direktor	Takoj!

	Nevarnost opeklin pri dotiku vročih površin, politje z vročim oljem.		hladilnici in v kuhinji. Poučenost delavcev pri opravljanju dela, pazljivost.		
FIZIČNE OBREMENTITVE					
	Drža pri delu				
2	Stalno stoji	3	Programirana zdravstvena rekreacija, posvet z pooblaščenim zdravnikom.	Direktor	Redno! Priporočljivo!
PSIHIČNE IN SENZORNE OBREMENTITVE					
	Psihične obremenitve				
2	Močan časovni pritisk, vsiljen ritem dela. Izmensko delo. Delo z ljudmi in denarjem.	3	Programirana zdravstvena reakcija, seminarji sproščanja. Trening za delo z ljudmi in denarjem.	Delavec	Redno! Priporočljivo!
VZDRŽEVANJE IN HIGIENSKE RAZMERE					
2	Prostori niso redno in skrbno vzdrževani (čiščenje, vzdrževanje)	3	Redno vzdrževanje in čiščenje vseh prostorov.	Direktor	Redno!
USPOSOBLJENOST IN USPOSABLJANJE					
3	Preizkusi znanja in usposobljenosti se ne opravljajo. Ni evidenc o opravljenih preizkusih.	3	Redno usposabljanje delavcev (varno delo in varstvo pred požarom)	Direktor	Takoj! Na 24 mesecev
DRUGO					
	Delo z denarjem in ljudmi				
2	Delavci niso seznanjeni z nevarnostmi in škodljivostmi, ki se pri delu z denarjem in ljudmi lahko pojavijo.	2	Seznanitev delavcev z nevarnostmi/škodljivostmi na delovnem mestu. Redno preverjanje delovnih postopkov pri rokovanju z denarjem.	Direktor	Redno! Priporočljivo!

Tabela 22: Ocena tveganja, ukrepi, rok izvedbe - 1. skupina

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0, Ljubljana, 1.12.2001

Opomba: posamezne nevarnosti, ki v tabeli za obravnavano skupino niso navedene, so podane skupaj s stopnjo tveganja v tabeli 21.

OBREMENTITVE IN ŠKODLJIVOSTI ZA SKUPINO 1:

Stoječe delo, hoja, hiter tempo dela, časovna stiska, neugodni mikroklimatski pogoji (povečana temperatura ob pečicah, občasne hitre temperaturne spremembe), delo s strankami in denarjem, nevarnost poškodb, opeklin.

ZDRAVSTVENI PREGLEDI ZA SKUPINO 1: (odgovorna oseba je direktor)

Predhodni (pred zaposlitvijo) - ugotoviti zdravstveno stanje delavca, skladnost z zahtevami in obremenitvami delovnega mesta, (pregled blata, na patogene bakterije in parazite).

Obdobni (48 mesecev) – ugotoviti poslabšanje zdravstvenega stanja zaradi obremenitev in škodljivosti, ki jim je delavec izpostavljen na delovnem mestu. Svetovanje za zdravo življenje.

Slika 5: Delavci

Vir: <http://www.mcdonalds.si/>, 9.3.2011

Ocena tveganja, določena glede na stanje posamezne nevarnosti v skupini in ukrepi z rokom izvedbe.

Delovna mesta v skupini 2: vodja izmene, vodja delovnega področja

NEVARNOSTI			UKREPI		
vrsta	STANJE	R0	UKREP	odgovorni	Rok izvedbe
MEHANSKE NEVARNOSTI					
Delovna oprema, (stroji, naprave)					
1	Periodični pregledi in preizkusi delovne opreme so opravljeni	1	Opravljeni redne preglede in preizkuse delovne opreme.	Direktor	V skladu z navodili proizvajalca/na 36 mesec.
4	Na delovnih sredstvih ni varnostnih znakov. Ni navodil za varno delo v razumljivem jeziku. Delavci niso seznanjeni z navodili za varno delo.	4	Namestiti varnostne znake. Pridobiti/namestiti navodila za varno delo. Delavce seznaniti z navodili za varno delo.	Direktor	Takoj! Redno!
Navpični/vodoravni transport, hoja					
4	Tla so občasno polita (voda, olje), spolzka ter nevarna za zdrs in padec. Pri generalnem čiščenju se čisti na višinah več kot 1m, (na lestvah).	4	Brisanje tal takoj bo politju, uporaba OVO, (ne drseča obutev). Redni zdravniški pregledi oseb za delo na višini.	Delavec	Takoj! Redno!
Nevarni in gibajoči se deli					
2	Ostri robovi nožev, rezila rezalnikov (za paradižnik) ...	3	Izdelava navodil za varno vzdrževanje, redno vzdrževanje delovne opreme, odlagalnih mest.	Direktor	Takoj! Redno!
NEVARNE IN ŠKODLJIVE SNOVI					
4	Delavci niso usposobljeni za delo z	4	Delavce usposobiti za delo z	Direktor	Takoj!

	nevarnimi in škodljivimi snovmi. (NS) Ni navodil za ravnanje v primeru nezgode. Delavci nimajo vseh potrebnih navodil za ravnanje z NS. Delavci nimajo vse potrebne dokumentacije (varnostni listi, seznam uporabljenih NS)		NS. Pridobiti vsa potrebna navodila. Pridobiti varnostni list in seznam uporabljenih NS.		Redno!
4	Skladiščenje NS ni v skladu s predpisi. V podjetju ni evidence o skladiščenju NS	4	Priskrbeti vso predpisano dokumentacijo o pravilnem skladiščenju NS. Voditi evidenco o skladiščenju NS.	Direktor	Takoj! Redno!
BIOGENE NEVARNOSTI					
3	Obstajajo viri okužbe, vendar so manj nevarni (živila, denar, ljudje ...)	2	Redno čiščenje delovne opreme, ravnanje z živili v skladu z navodili, pogosto umivanje rok. Redni in preventivni zdravniški pregledi (varovanje pred nalezljivimi boleznimi)	Direktor	Redno!
TEMPERATURA DOTIKA					
3	Dotik hladnega blaga v hladilnih omarah. Nevarnost opeklin pri dotiku vročih površin, politje z vročim oljem.	3	Primerna OVO za delo v hladilnici in v kuhinji. Poučenost delavcev pri opravljanju dela, pazljivost.	Direktor	Takoj!
FIZIČNE OBREMENITVE					
	Drža pri delu				
2	Stalno stoji	3	Programirana zdravstvena rekreacija, posvet z pooblaščenim zdravnikom.	Direktor	Redno! Priporočljivo!
PSIHIČNE IN SENZORNE OBREMENITVE					
	Psihične obremenitve				
2	Močan časovni pritisk, vsiljen ritem dela. Izmensko delo. Delo z ljudmi in denarjem.	3	Programirana zdravstvena reakcija, seminarji sproščanja. Trening za delo z ljudmi in denarjem.	Delavec	Redno! Priporočljivo!
VZDRŽEVANJE IN HIGIENSKE RAZMERE					
2	Prostori niso redno in skrbno vzdrževani (čiščenje, vzdrževanje)	3	Redno vzdrževanje in čiščenje vseh prostorov.	Direktor	Redno!
USPOSOBLJENOST IN USPOSABLJANJE					
3	Preizkusi znanja in usposobljenosti se ne opravljajo. Ni evidenc o opravljenih preizkusih.	3	Redno usposabljanje delavcev (varno delo in varstvo pred požarom)	Direktor	Takoj! Na 24 mesecev
DRUGO					
	Delo z denarjem in ljudmi				
2	Delavci niso seznanjeni z nevarnostmi in škodljivostmi, ki se pri delu z denarjem in ljudmi lahko pojavijo.	2	Seznanitev delavcev z nevarnostmi/škodljivostmi na delovnem mestu. Redno preverjanje delovnih postopkov pri rokovanju z denarjem.	Direktor	Redno! Priporočljivo!

Tabela 23: Ocena tveganja, ukrepi, rok izvedbe – 2. Skupina

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0,
Ljubljana, 1.12.2001

Opomba: posamezne nevarnosti, ki v tabeli za obravnavano skupino niso navedene, so podane skupaj s stopnjo tveganja v tabeli 21.

OBREMENTVE IN ŠKODLJIVOSTI ZA SKUPINO 2:

Stoječe delo, hoja, hiter tempo dela, časovna stiska, neugodni mikroklimatski pogoji (povečana temperatura ob pečicah, občasne hitre temperaturne spremembe), delo s podrejenimi, delo s strankami in denarjem, nevarnost poškodb, opeklin.

ZDRAVSTVENI PREGLEDI ZA SKUPINO 2: (odgovorna oseba je direktor)

Predhodni (pred zaposlitvijo) – ugotoviti zdravstveno stanje delavca, skladnost z zahtevami in obremenitvami delovnega mesta, (pregled blata, na patogene bakterije in parazite).

Obdobni (48 mesecev) – ugotoviti poslabšanje zdravstvenega stanja zaradi obremenitev in škodljivosti, ki jim je delavec izpostavljen na delovnem mestu. Svetovanje za zdravo življenje.

Slika 6: Vodje

Vir: <http://www.mcdonalds.si/>, 9.3.2011

Ocena tveganja, določena glede na stanje posamezne nevarnosti v skupini in ukrepi z rokom izvedbe.

Delovna mesta v skupini 3: vodja restavracije, asistent vodje restavracije

NEVARNOSTI			UKREPI		
vrsta	STANJE	R0	UKREP	odgovorni	Rok izvedbe
MEHANSKE NEVARNOSTI					
Delovna oprema (stroji, naprave)					
1	Periodični pregledi in preizkusi delovne opreme so opravljeni	1	Opravljeni redne preglede in preizkuse delovne opreme.	Direktor	V skladu z navodili proizvajalca/na 36 mesec.
4	Na delovnih sredstvih ni varnostnih znakov. Ni navodil za varno delo v razumljivem jeziku. Delavci niso seznanjeni z navodili za varno delo.	4	Namestiti varnostne znake. Pridobiti/namestiti navodila za varno delo. Delavce seznanimi z navodili za varno delo.	Direktor	Takoj! Redno!
Navpični/vodoravni transport, hoja					
4	Tla so občasno polita (voda, olje), spolzka ter nevarna za zdrs in padec. Pri generalnem čiščenju se čisti na višinah več kot 1 m (na lestvah).	4	Brisanje tal takoj bo politju, uporaba OVO, (nedrseča obutev). Redni zdravniški pregledi oseb za delo na višini.	Delavec	Takoj! Redno!
Nevarni in gibajoči se deli					
2	Ostri robovi nožev, rezila rezalnikov (za paradižnik) ...	3	Izdelava navodil za varno vzdrževanje, redno vzdrževanje delovne opreme, odlagalnih mest.	Direktor	Takoj! Redno!
NEVARNE IN ŠKODLJIVE SNOVI					
4	Delavci niso usposobljeni za delo z nevarnimi in škodljivimi snovmi. (NS) Ni navodil za ravnanje v primeru nezgode. Delavci nimajo vseh potrebnih navodil za ravnanje z NS. Delavci nimajo vse potrebne dokumentacije (varnostni listi, seznam uporabljenih NS)	4	Delavce usposobiti za delo z NS. Pridobiti vsa potrebna navodila. Pridobiti varnostni list in seznam uporabljenih NS.	Direktor	Takoj! Redno!
4	Skladiščenje NS ni v skladu s predpisi. V podjetju ni evidence o skladiščenju NS	4	Priskrbeti vso predpisano dokumentacijo o pravilnem skladiščenju NS. Voditi evidenco o skladiščenju NS.	Direktor	Takoj! Redno!
BIOGENE NEVARNOSTI					
3	Obstajajo viri okužbe, vendar so manj nevarni (živila, denar, ljudje ...)	2	Redno čiščenje delovne opreme, ravnanje z živili v skladu z navodili, pogosto umivanje rok. Redni in preventivni zdravniški pregledi (varovanje pred nalezljivimi boleznimi)	Direktor	Redno!
TEMPERATURA DOTIKA					
3	Dotik hladnega blaga v hladilnih omarah. Nevarnost opeklin pri dotiku vročih površin, politje z vročim oljem.	3	Primerna OVO za delo v hladilnici in v kuhinji. Poučenost delavcev pri opravljanju dela, pazljivost.	Direktor	Takoj!
FIZIČNE OBREMENTITVE					
Drža pri delu					

2	Stalno stoji	3	Programirana zdravstvena rekreacija, posvet z pooblaščenim zdravnikom.	Direktor	Redno! Priporočljivo!
PSIHIČNE IN SENZORNE OBREMENITVE					
	Psihične obremenitve				
2	Močan časovni pritisk, vsiljen ritem dela. Izmensko delo. Delo z ljudmi in denarjem.	3	Programirana zdravstvena reakcija, seminarji sproščanja. Training za delo z ljudmi in denarjem.	Delavec	Redno! Priporočljivo!
VZDRŽEVANJE IN HIGIENSKE RAZMERE					
2	Prostori niso redno in skrbno vzdrževani (čiščenje, vzdrževanje)	3	Redno vzdrževanje in čiščenje vseh prostorov.	Direktor	Redno!
USPOSOBLJENOST IN USPOSABLJANJE					
3	Preizkusi znanja in usposobljenosti se ne opravljajo. Ni evidenc o opravljenih preizkusih.	3	Redno usposabljanje delavcev (varno delo in varstvo pred požarom)	Direktor	Takoj! Na 24 mesecev
DRUGO					
	Delo z denarjem in ljudmi				
2	Delavci niso seznanjeni z nevarnostmi in škodljivostmi, ki se pri delu z denarjem in ljudmi lahko pojavijo.	2	Seznanitev delavcev z nevarnostmi/škodljivostmi na delovnem mestu. Redno preverjanje delovnih postopkov pri rokovanju z denarjem.	Direktor	Redno! Priporočljivo!

Tabela 24: Ocena tveganja, ukrepi, rok izvedbe – skupina 3

Vir: Izjava o varnosti z oceno tveganja, ZVD, za podjetje XY, IZJ. VZD 178/0, Ljubljana, 1.12.2001

Opomba: posamezne nevarnosti, ki v tabeli za obravnavano skupino niso navedene, so podane skupaj s stopnjo tveganja v tabeli 21.

OBREMENITVE IN ŠKODLJIVOSTI ZA SKUPINO 3:

Stoječe delo, hoja, hiter tempo dela, časovna stiska, neugodni mikroklimatski pogoji (povečana temperatura ob pečicah, občasne hitre temperaturne spremembe), delo s podrejenimi, delo s strankami in denarjem, odgovornost.

ZDRAVSTVENI PREGLEDI ZA SKUPINO 3: (odgovorna oseba je direktor)

Predhodni (pred zaposlitvijo) – ugotoviti zdravstveno stanje delavca, skladnost z zahtevami in obremenitvami delovnega mesta (pregled blata, na patogene bakterije in parazite).

Obdobni (48 mesecev) – ugotoviti poslabšanje zdravstvenega stanja zaradi obremenitev in škodljivosti, ki jim je delavec izpostavljen na delovnem mestu. Svetovanje za zdravo življenje.

3.3 Varno delo z računalnikom in ergonomija

Zahteve so povzete po prilogi PRAVILNIKA O VARNOSTI IN ZDRAVJU PRI DELU S SLIKOVNIMI ZASLONI (Ur. l. RS št. 30/00), ki določa minimalne zahteve za varno delo s slikovnimi zasloni.

3.3.1 Splošno

Uporaba opreme, ki spada pod delovno mesto, ne sme predstavljati nevarnosti za poškodbe ali zdravstvene okvare delavca. Oprema mora imeti ustrezne dokumente, ki potrjujejo skladnost z zahtevami predpisov (npr.: CE).

3.3.2 Zaslona

1. Oddaljenost zaslona od oči delavca naj ne bo manjša od 500 mm vendar ne tolikšna, da bi povzročala težave pri branju podatkov z zaslona oz. povzročala druge težave.
2. Slika na zaslonu ne sme utripati. Osveževalna frekvenca zaslona mora biti najmanj 70 Hz.
3. Znaki na zaslonu morajo biti dovolj veliki, ostri, nepopačeni in razločno oblikovani. Znaki, presledki med znaki in med vrsticami morajo biti dovolj veliki, da jih je mogoče ločiti brez napora, pa tudi dovolj majhni, da je besedilo pregledno.
4. Svetlost in kontrast na zaslonu nastavite tako, da bo razmerje svetlosti med znaki in ozadjem najmanj 1 : 4.
5. Zgornja vrstica na zaslonu naj bo približno 5 cm pod višino vaših oči. Tako bo pogled na zaslon rahlo padajoč.
6. Zaslon postavite tako, da na zaslonu ne bo odsevov, ki bi zmanjševali in motili čitljivost znakov.
7. Zaslon mora biti zaradi dobre čitljivosti vedno očiščen.

3.3.3 Tipkovnica

1. Srednja višina tipkovnice ne sme presegati 30 mm, njena nagnjenost pa mora ustrezati ergonomskim zahtevam. Tipkovnica mora biti prosto gibljiva po delovni površini, da omogoča delavcu naravno držo telesa in rok.
2. Na delovni mizi ali delovni površini mora biti pred tipkami najmanj 100 mm proste površine za oporo rok delavca.
3. Površina tipkovnice, ki naj bo svetle barve, mora biti brez leska.
4. Razmestitev tipk na tipkovnici in značilnosti tipk morajo ustrezati ergonomskim zahtevam.
5. Tipke in simboli na tipkah morajo biti jasno označeni in morajo zagotavljati lahko razpoznavnost in čitljivost.

3.3.4 Delovna miza ali delovna površina

1. Delovna miza ali delovna površina ne sme imeti leska in mora biti iz snovi, ki na dotik ni hladna. Uporabiti je potrebno ustrezne materiale (npr. les).
2. Površina mize ali delovne površine mora imeti dimenzije najmanj 800 mm × 1200 mm in mora biti zadostna za delo, tako da omogoča primerno razmestitev zaslona, tipkovnice, pisnih podlag in ostale opreme in dovolj prostora za premikanje miške.
3. Pod mizo mora biti najmanj 600 mm × 580 mm × 620 mm (globina × širina × višina) prostega prostora.
4. Delovna miza ali delovna površina mora biti stabilna, višina mize naj bo med 720 in 750 mm.

3.3.5 Delovni stol

1. Delovni stol mora biti stabilen in delavcu omogočati udoben položaj ter neovirano premikanje.
2. Delovni stol mora imeti nastavljivo višino sedežne površine in premično podvozje.

3. Ledvena opora za hrbet mora biti nastavljiva po naklonu in višini in mora omogočati elastično podajanje naslonjala pri spreminjanju naklona hrbta.
4. Opora za noge mora biti zagotovljena vsakemu delavcu, ki to želi. Biti mora dolga najmanj 450 mm in široka 350 mm, dovolj visoka, stabilna, ne drseča in mora omogočati udoben položaj in naklon nog.
5. Dosledno naj se upoštevajo navodila o pravilni namestitvi delovnega stola ter pravilnem položaju telesa pri sedečem delu.

3.3.6 Prostorske zahteve

1. Delovno mesto mora biti oblikovano tako, da delavec ne dela v prisilni nefiziološki drži.
2. Na delovnem mestu mora biti dovolj prostora, da delavec zlahka spreminja položaj telesa in opravlja potrebne gibe pri delu.
3. Prostornino, prosto talno površino na delavca in višino prostora določa Pravilnik o zahtevah za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev na delovnih mestih (Ur. list RS, št. 89/99).

3.3.7 Osvetljenost

1. Naravna in/ali umetna osvetljenost prostora mora biti $400 \text{ lux} \pm 100 \text{ lux}$ in mora zagotavljati zadovoljive svetlobne razmere, upoštevajoč vrsto dela in zmogljivost delavčevega vida. Če je le mogoče, razmerje svetlosti med zaslonom in okoljem v neposrednem vidnem polju ne sme presegati 1 : 3, v ožjem vidnem polju 1 : 10 in v širšem vidnem polju 1 : 20.
2. Moteče bleščanje in odseve zaslona je potrebno preprečiti z ustrezno postavitvijo delovnega mesta glede na razmestitev in tehnične karakteristike virov osvetlitve.

3.3.8 *Bleščanje in odsevi*

1. Delovno mesto mora biti oblikovano tako, da viri svetlobe, kot so okna, svetilke ali druge svetlobne odprtine ali svetle površine, ne povzročajo neposrednega bleščanja ali motečega zrcaljenja na zaslonu.
2. Okna morajo imeti ustrezna senčila za preprečevanje vpada sončne svetlobe na delovno mesto ali v prostor tako, da ni moteno delo.
3. Zaslon, če je le mogoče, ne sme biti obrnjen proti oknu ali od okna, sicer so potrebni posebni ukrepi proti bleščanju in zrcaljenju. Nizi stropnih svetilk morajo biti vzporedni s smerjo delavca na delovnem mestu, zaslon pa mora biti nameščen in nagnjen tako, da ni zrcaljenja svetilk na zaslonu. Svetilke v prostoru morajo imeti takšne svetlobno tehnične karakteristike, da ne povzročajo zrcaljenja na zaslonu.

3.3.9 *Toplotne razmere*

Toplotne razmere morajo ustrezati zahtevam za toplotno udobje za fizično lahko delo. Optimalna temperatura na DM s slikovnim zaslonom je med 22 in 26 °C ob relativni vlažnosti zraka med 40 in 60 %.

3.3.10 *Sevanje*

Vsa elektromagnetna sevanja, z izjemo vidnega sevanja, morajo biti za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu v skladu s predpisi in zmanjšana do najmanjše možne mere. Obremenitev zaradi ioniziranih, neioniziranih ter toplotnih sevanj in statičnih ter spreminjajočih se električnih polj je majhna, v kolikor proizvajalec opreme izdelava opremo po ustreznih standardih (oznaka CE). Do sedaj v zvezi s tem niso bili dokazani škodljivi zdravstveni vplivi oziroma obremenitve.

Pri barvnem zaslonu morajo biti barve, še posebej ozadja, čim manj izrazite, kolikor je na zahteve dela to izvedljivo.

4 FINANČNI VIDIK PROJEKTA

Ocena tveganja se za delodajalca smatra kot pripomoček za boljše gospodarjenje, večjo konkurenčnost in ne kot obremenitev, strošek ali zgolj zadostitev zakonodaji – »kot nujno zlo«.

V tem primeru stroške lahko razdelim na dva dela, in sicer na stroške izdelave Ocene tveganja in stroške, ki nastanejo kot posledica rezultatov ocene tveganja. Stroški kot posledica ocene tveganja so v tem irelevantni, saj niso fiktivni, marveč posledica dejanskega stanja v sistemu podjetja.

Tabela št. 26 prikazuje področja pojavljanja stroškov projekta ter razliko med predvidenimi in dejanskimi stroški, ki so nastali med fazami in končno realizacijo projekta.

PODROČJE	PREDVIDENI STROŠEK	DEJANSKI STROŠEK	SKUPNI STROŠKI
Delavci/ure (skupno)	400 ur/1600 €	560 ur/2240 €	4525 €
Material za evidence in popis	50 €	85 €	
Izvedba postavk iz ocene tveganja	2000 €	2200 €	

Tabela 25: Predvideni in dejanski stroški projekta

Vir: Lasten

STROŠKI DELODAJALCA V PRIMERU NEPRAVILNOSTI:

»Če delodajalec nima izdelane in sprejete Izjave o varnosti v pisni obliki ali ni izdelana na predpisan način in v predpisani vsebini, se ga kaznuje z denarno kaznijo najmanj 1.251,88 €. (<http://www.cpv.si/izjava-o-varnosti.html>, 4. februar, 2011).

STROŠKI IZDELAVE OCENE TVEGANJA Z IZJAVO O VARNOSTI:

Veliko je ponudnikov na trgu, ki ponujajo izdelavo Ocene tveganja z Izjavo o varnosti. Trenutno se cena izdelave giblje okoli 146,00€ /delovno mesto (cenik: Varting, d. o. o., Gorišnica, februar, 2011).

5 ZAKLJUČEK

Revizijo izjave o varnosti z oceno tveganja je potrebno dopolniti in popraviti v skladu z določili Zakona o varnosti in zdravju pri delu (Ur. L. RS 56/99, 14. člen), in Pravilnikom o načinu izdelave Izjave o varnosti z oceno tveganja (Ur. L. RS 30/00), in sicer:

- ko obstoječi preventivni ukrepi varovanja niso zadostni oziroma niso več ustrezni – ukrepi so določeni tako, da jim je podan rok za odpravo pomanjkljivosti ter hkrati določene odgovorne osebe),
- ko je ocenjevanje temeljilo na podatkih, ki niso več ažurni (po opravljenih meritvah parametrov delovnega okolja, mikroklima, hrup, osvetljenost, prezračevanje itd.); po opravljenih pregledih delovne opreme (strojev); po izvedenih usposabljanjih za varno delo in varstvo pred požarom, ob uvedbi novih tehnologij in strojev, v primeru poškodb pri delu in ob ostalih meritvah delovnega in življenjskega okolja, npr.: hrup v okolje, emisije snovi in drugo, se mora pristopiti k reviziji ocene tveganja – takoj,
- ko obstajajo možnosti in načini za izpopolnitev oziroma dopolnitev ocenjevanja.

Kvaliteta in obstoj podjetja dandanes, v morju konkurence, ni samoumevna. Gre za neprestan boj s časom, napredkom in mnogimi dejavniki, ki vedno znova predajajo štafetno palico; zdaj temu, zdaj onemu podjetniku, medtem ko vsak trenutek preti propad, kapitalizacija, konec neke vizije, ki smo si jo optimistično zastavili. Pomembno je, da poslušamo ljudi, jim damo to, kar želijo in od podjetnika pričakujejo. Pomembno je upoštevati predpise, trende, varnost, biti stoodstotni kljub morju podatkov in zahtev. Stranke niso več, kar so bile, postale so osveščene, poznajo predpise, pozanimajo se lahko o vsaki stvari, s katero se soočijo, ter jo do potankosti proučijo. To, kar počnemo, moramo torej najbolje obvladati sami, le tako se ohranjamo nad gladino.

Vedno pomembnejši faktor postaja tudi skrb za delavce. Delovna sila je zaklad, ki ga je težko najti, težko obdržati in težko vzdrževati. Zato se morajo delodajalci posvetiti v prvi vrsti izpolnjevanju zakonodaje, ki se tiče delovne sile. Tukaj izpostavljam »varnost«, ki je v podjetjih bolj ali manj zagotovljena ter potrebna že za odprtje proizvodnje. Marsikatero

podjetje to obveznost opravi, sčasoma pa se nanjo pozabi in postane pomembna šele takrat, ko pride do nezgode. Za obnavljanje stanja varnosti in varnega delovnega okolja sicer skrbita zakonodaja in inšpekcija, kar pa vseeno ni dovolj. Odgovorne osebe se morajo tega zavedati same ter iskreno skrbeti za svoje delavce in njihovo varnost na delovnem mestu.

Na večini spletnih strani raznoraznih podjetij je nazorno zapisano, kako je varnost pri delu njihova glavna skrb. Resnično glavna skrb pa je ta, ali je delodajalcem resnično mar, ali so sposobni namesto na dobičke pogledati tudi na delavce ter priznati, da izjava o varnosti, ocena tveganja in drugi ukrepi niso zgolj še en trn v peti oziroma formalnost, ki jo je treba opraviti zaradi zadovoljstva inšpekcije.

Prva hipoteza te naloge je potrjena, medtem ko je druga ovržena, saj glede na podatke, pridobljene iz prakse izvaja pomanjkljivo. Delavci niso seznanjeni z oceno tveganja, oziroma pomanjkljivo poznajo njeno vsebino.

DOBRA OCENA TVEGANJA JE ZA DELODAJALCA DOBER POSEL! (prof. Gspan)

6 SEZNAM SPECIFIČNIH IZRAZOV

OVO: osebna varovalna oprema

Manager – vodja

Store manager – vodja restavracije

Shift manager – vodja izmene

Floor manager – vodja delovnega področja

Supervisor – nadzornik/zakoniti zastopnik

Crew – delavec

Crew room – prostor za delavce(za izobraževanje, malico, družabni del)

Lobby – prostor za goste

Service – pult, kjer se zbirajo naročila strank in izvaja strežba

Crew trainer – delavec trener

Quality – kvaliteta

Service – postrežba

Clean – čistoča

QSC – Quality – kvaliteta, Service – postrežba, Clean – čistoča

TO_DO – obrazec za izpolnjevanje delovnih nalog

Refill – dolivanje pijače gostom

Public relations – odnosi z gosti

Orange bowl – degustacija pomarančnega soka izven restavracije, hkrati promocija restavracije z deljenjem letakov in balonov otrokom, ter kuponov za brezplačne produkte v restavraciji...

Inicialni trening – osnovni trening

Store – restavracija

Local store marketing (LSM) – marketing lokalne restavracije

Backroom – zadnji prostori; kuhinja, separacijski prostor, tehnična soba, hladilnik in zamrzovalnik, skladišče

3K sistem – koordinacija, kooperacija.

Check-list: kontrolna lista

7 LITERATURA IN VIRI

LITERATURA

1. Buh, S.: *Kakovost ocene tveganja varnosti strojev in delovnih sredstev: diplomska naloga visokošolskega strokovnega programa*, FS - Fakulteta za strojništvo, Maribor, 1998.
2. Gspan, P.: *Analiza in presoja varnosti pri delu*, ZVD, Ljubljana, 1996.
3. Hostnik, B.: *Izjava o varnosti z oceno tveganja: diplomska naloga univerzitetnega študijskega programa*, FERI - Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko, Maribor, 2005.

VIRI

1. ZVD: *Analiza in ocena presoje varnosti pri delu*, Ljubljana, 1996.
2. ZVD: *Izjava o varnosti z oceno tveganja, za podjetje XY: IZJ. VZD 178/0*, Ljubljana, 1.12.2001.
3. Interno gradivo podjetja XY: *LSM priročnik (local store marketing)*.
4. ZVD: *Pravilnik o načinu izdelave izjave o varnosti z oceno tveganja; komentar z nasveti delodajalca, metoda za oceno tveganja ZVD, delo in varnost, zvezek 119*, Ljubljana, 2000.
5. FKKT: *Priročnik za lastni preizkus za majhna in srednja podjetja*, Evropska komisija: prevod: P. Gspan.
6. Uradni list RS: št. 30/2000, z dne 6. 4. 2000: *Pravilnik o načinu izdelave izjave o varnosti z oceno tveganja*, Stran 3707.

INTERNETNI VIRI

1. <http://www.mf.uni-lj.si>, 7.3.2011.
2. <http://www.uradni-list.si>, dne 4.2.2011.
3. <http://zakonodaja.gov.si/>, *Zakon o varnosti in zdravju pri delu*, dne 7.3.2011.
4. <http://www.Mcdonalds.si>, dne 7.3.2011.
5. <http://sl.wikipedia.org>, dne 4.2.2011.
6. <http://www.zvzd.si>, dne 4.2.2011.
7. <http://eur-lex.europa.eu>, dne 4.2.2011.
8. 5 steps to risk assessment: <http://www.hse.gov.uk>, dne 4.2.2011.

9. <http://libg.de>, dne 4.2.2011.
10. <http://osha.europa.eu>, dne 4.2.2011.
11. <http://europa.eu>; EU-OSHA, dne 4.2.2011.
12. <http://en.wikipedia.org>, dne 4.2.2011.